

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı

**15-18 YAŞ SPORCULARDA YETENEK GELİŞİMİNİ
ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ.**

Fadıl AYDIN

Yüksek Lisans Tezi

VAN - 2010

Van, 2022

15-18 Yaş Sporcularda Yetenek Gelişimini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi.

Fadıl AYDIN

2022

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı

15-18 YAŞ SPORCULARDA YETENEK GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN
FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ.

INVESTIGATION OF FACTORS AFFECTING TALENT DEVELOPMENT IN
ATHLETES AGED 15-18.

Fadıl AYDIN

Doç. Dr. Mehmet Bülent ASMA

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2022

ONAY SAYFASI

Fadıl AYDİN tarafından, Dr. Öğt. Üyesi Mehmet Bülent ASMA danışmanlığında hazırlanan 15-18 Yaş sporcuların yetenek gelişiminin etkileyen faktörler başlıklı bu çalışma, 22/06/2022 tarihinde Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun 15/06/2022 tarihli ve 2022/27-1 sayılı kararı ile Doç. Dr. Mehmet Bülent ASMA Başkanlığında, Dr. Öğr. Üyesi Ramazan ERDOĞAN, ve Dr. Öğr. Üyesi Mücahit SARIKAYA Jüri Üyeliğinde oluşturulan Tez Savunma Jürisi huzurunda savunularak Jüri tarafından Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili hükümleri kapsamında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Fuat TANHAN
Enstitü Müdürü

Öz

Bu çalışma Van ilinin Tuşba ilçesinde spor yapan 15-18 yaş sporcuların yetenek gelişimini etkileyen faktörleri incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Evrenini Van ilinin Tuşba ilçesinde bulunan 15-18 yaş arası sporcular oluşturmaktadır. Örneklemi ise aynı ilde aktif spor yapan 15-18 yaş arasında 500 sporcu oluşturmaktadır. Sporcular gönüllülük esasına göre katılım sağlamıştır. Çalışmada 2015 yılında yayınlanmış orijinal adı "Talent Development Environment Questionnaire for Sport" olan ve Türkçeye Sportif Yetenek Geliştirme Ortamı Ölçeği olarak çevirilen anket kullanılmıştır. Sportif Yetenek Geliştirme Ortamı Ölçeği 5 alt boyut ve 25 maddeden oluşmaktadır. Elde edilen bulgular istatistiksel olarak $p<0.05$ düzeyinde anlamlılık ile test edilmiştir. Araştırmamızda elde edilen veriler ışığında sportif yetenek gelişimi alt boyutlarının değerlerine göre; Cinsiyet değişkeninde iletişim ve çevre alt boyutunda, takım/bireysel branş değişkeni açısından uzun vadede gelişim ve bütünsel kaliteli hazırlık boyutunda anlamlı fark gözlenmiştir, spor yaşına göre sporda yetenek gelişimi ölçeği toplam düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Sporcuların antrenörleriyle çalışma süresine göre uzun vadede gelişim, bütünsel kaliteli hazırlık, beklentilerin planlanması ve iletişim düzeylerinde anlamlı fark gözlenmiştir. Sonuç olarak sporcuların yetenek gelişimi sportif alt boyutları açısından olumlu olduğu belirtilmiştir.

Anahtar sözcükler: sporcu, antrenör, yetenek.

Abstract

This study was prepared in order to examine the factors affecting the skill development of athletes between the ages of 15-18 who do sports in Tusba district of Van province. Its population consists of athletes between the ages of 15-18 in Tusba district of Van province. The sample consists of 500 athletes between the ages of 15-18, who are active in sports in the same province. Athletes participated on a voluntary basis. In the study, the original name of the "Talent Development Environment Questionnaire for Sport" published in 2015 and translated into Turkish as the Sportive Talent Development Environment Scale was used. The Sportive Talent Development Environment Scale consists of 5 sub-dimensions and 25 items. Obtained findings were tested with statistical significance at $p < 0.05$ level. In the light of the data obtained in our research, according to the values of the sub-dimensions of sportive ability development; A significant difference was observed in the communication and environment sub-dimension in the gender variable, in the long-term development and holistic quality preparation dimension in the team/individual branch variable. A significant difference was observed in the long-term development, holistic quality preparation, planning of expectations and communication levels according to the length of time the athletes worked with their trainers. As a result, it was stated that the talent development of the athletes was positive in terms of sportive sub-dimensions.

Keywords: athlete, coach, talent.

Teşekkür

Yüksek Lisans tez çalışmanın planlanmasında ve araştırılmasında beni yönlendiren danışman hocam Dr. Öğrt. Üyesi Mehmet Bülent ASMA' ya sonsuz şükran sevgi, saygılarımı sunarım.

İçten yaklaşımları ve yardımlarından dolayı öğretim üyeleri Dr. Öğretim üyesi Ramazan ERDOĞAN 'a Dr. Öğretim Üyesi Mücahit SARIKAYA' ya, Arş. Gör. Mert EMBİYAOĞLU'na, Arş. Gör. Beyza ÖĞE' ye ve Dr. Öğretim Üyesi Salih ÖNER' e sonsuz teşekkürlerimi sunarım

Motivasyon düşüklüğü yaşadığım sıralarda desteklerini esirgemeyen canım eşim Halide KIZILTAŞ' a tezimi yazma aşamasında her daim yanımda olan sabır ve sevgileriyle desteklerini hiç eksik etmeyen canım Aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İçindekiler

Öz.....	i
Abstract.....	ii
Teşekkür.....	iii
İçindekiler	iv
Tablolar Dizini.....	vi
Bölüm 1 Giriş.....	1
Problem Durumu	3
Araştırmanın Amacı.....	4
Araştırmanın Önemi	4
Sınırlılıklar	5
Bölüm 2 Kuramsal Çerçeve.....	6
Yetenek Seçimi Ve Geliştirmenin Teorik Alt Yapısı	7
Yetenek Geliştirme Kavramı Ve Evreleri	9
Yetenek Türleri.....	11
Yetenek Gelişimini Etkileyen Faktörler	13
Yetenek Seçimi İçin Gerekli Kriterler.	18
Yetenek Seçimi	20
Yeteneği Belirleme Metodları	20
Antrenör ve Sporcu İlişkisi	21
Bölüm 3 Yöntem.....	22
Araştırmanın Evreni Ve Örneklemi	22
Veri Toplama Süreci.....	22
Veri Toplama Araçları.....	22
Bölüm 4 Bulgular ve Yorum.....	25
Bölüm 5 Sonuç, Tartışma ve Öneriler	25

Kaynaklar	39
Ek-A: Etik Kurul Kararı	50
Ek-B: Etik Beyanı	51
Ek-C: Orjinallik Raporu	52

Tablolar Dizini

Tablo 1 <i>Faktör yapıların ölçtüğü özellikler</i>	23
Tablo 2 <i>Araştırmaya Katılan Sporcuların Tanımlayıcı Özellikleri</i>	25
Tablo 3 <i>Araştırmaya Katılan Sporcuların Demografik Bilgileri</i>	25
Tablo 4 <i>Katılımcıların ölçek ve alt ölçeklerden aldıkları puanların betimsel istatistik ve normallik testi sonuçları</i>	26
Tablo 5 <i>Katılımcıların ölçek puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları</i>	27
Tablo 6 <i>Katılımcıların ölçek puanlarının bki sınıflamasına göre karşılaştırılmasına ilişkin One-Way ANOVA sonuçları</i>	28
Tablo 7 <i>Katılımcıların ölçek ve alt ölçekten aldıkları puanların takım/bireysel branş değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları</i>	29
Tablo 8 <i>Katılımcıların ölçek ve alt ölçek puanlarının spor yaşına göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları</i>	30
Tablo 9 <i>Katılımcıların ölçek ve alt ölçek puanlarının antrenörüyle çalışma süresine göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları</i>	31
Tablo 10 <i>Katılımcıların ölçek ve alt ölçek puanlarının haftada antrenman yaptığı gün sayısına göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları</i>	32
Tablo 11 <i>Katılımcıların ölçek ve alt ölçek puanlarının günde antrenman yaptığı saat sayısına göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları</i>	32
Tablo 12 <i>Kriter ve yetenek gelişimi arasındaki verilerin istatistiksel anlamlılık düzeyleri arasındaki ilişkiler</i>	33

Bölüm 1

Giriş

Bireylerin sahip olduğu yetenek yaşadıkları toplum için çok değerli ve ender görülen bir kaynak olarak görülmektedir. Sahip olunan yetenek; önemi ve değeri düşünüldüğünde bireylerin gelişimi araştırmacılar ve bilim adına temel bir konu haline gelmiştir. Sporcuların sahip oldukları performans, gelecekteki performansı da öngörme fikri üzerinden değerlendirilmektedir (Tranckle ve ark.,2006).

Spor, çocuğun büyümesinde, olgunlaşmasında bilişsel gelişiminde ve sosyalleşmesinde önemli rol oynayacağı için onun hayatına erken yaşlarda girmelidir (Muratlı,1997). Geçmiş dönemlere baktığımızda spor adına evrensel çapta kazanılan başarıların bugünle kıyaslandığında çok az bir etkisi olduğunu görürüz. Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle iletişim araçlarının da yaygın bir şekilde kullanılması bireylerin spor adına daha büyük gelişmelerden haberdar olmasını sağlamıştır. Bu süreçte spor adına kazanılan bütün başarılar ülkelerin kendi tanıtımları, bireysel ve kulüp olarak sporcular için reklam amacıyla kullanılmıştır. Yetenek seçimi gelişmiş ülkelerde yapılandırılan bilimsel bir olgu iken benzer bazı ülkelerde ise doğal bir şekilde tesadüfen ortaya çıkan bir olgu olduğu düşünülmektedir. Sportif yetenek gelişmekte olan ya da az gelişmiş ülkelerde ise sporcuların temel yetenekleri göz ardı edilip dış etkenlere bağlı yanlış branş seçimi ile yeterli seviyeye ulaşamamaktadır(Muratlı,2003). Doğal seçim bireyde zaman ve enerji açısından zaman kaybı yaratabilir. Çünkü bu sırada sporcu bu spor branşına başlamış ve ilerleme kaydetmiş oluyor. Bilimsel olarak yapılan seçimler doğal yolla yapılan seçime kıyasla daha negatif bir etki gösterdiği söylenebilir. Bilimsel yöntemle yapılan seçimlerde birey başlangıçta belirli testlere tabi tutulur ve o testler sonucunda yetenekli olduğu spor branşına yönlendirilir. Doğal yolla yapılan seçimlerde ise birey spora başlamış ve belirli bir zaman harcamış oluyor yetenekli ise zaten gerekli branşa yönlendirilmiş oluyor(Bompa, 1999). Sportif performansta yapılması planlanan bir atletik görevi yerine getirmek adına başarı sağlamak için ortaya koyması gereken tüm çaba olarak düşünülür. Yarışma ve karşılaşmalar sırasında sonucu etkileyen tüm faktörler beraber değerlendirilip performansa yansıtılmalıdır. Sporcuların

yetenek gelişimi sportif performansı etkilemeleri açısından önemli olduğu düşünülmektedir (Bayraktar ve ark.,2009). Elit sporcuların yetiştirilmesi aşamasında yeteneğin tanımı ve gelişimi karışık ve fazla boyutlara sahiptir. Spor branşlarında taktik, teknik kondisyon ve psikolojik özelliklere olan ihtiyacın artması bu gibi temel motorik özelliklerin gelişimlerini tahmin etmek ve geliştirmek güçleşmektedir. Küçük yaşta bireylerin gelişim dönemleri bu dönemlere bağlı olarak yaşları, cinsiyetleri, sporcu eğitim seviyeleri. Antrenör seçimi ve nitelikleri, kullandıkları araç gereç ve tesisler gibi faktörler yeteneklerini geliştirme sürecini etkilemektedir. Bu süreçlerde yeteneğin iyi analiz edilmesi ve geliştirilmesi bu faktörlerin belirlenmesi sürecinde başarıyı etkileyen en önemli etkenlerden biridir(Sevimli, 2009). Yetenekli kişileri belirlemek ve geliştirmek eğitim müzik ve diğer sanat dallarında önemli unsurlar olmasına karşın spor alanlarında yetenek kavramı diğer alanlara oranla daha çok benimsenmektedir(Baker ve schorer .,2010). Bu durumun önemli sebebi uluslararası spor yarışmalarında elde edilen başarıların politika ürünü olarak kullanılması spor alanında yetenek belirleme ve spor bilimin ön planda tutma ana konuları arasında yerini almıştır. Sovyetler birliği bu alanda ilk adımları atmış ve spor branşlarında performanslarını yükseltmek adına çok kapsamlı ve yüksek bütçeli bilimsel temelli programlarla atılım yapmıştır(Gonçaves ve ark., 2012). Yetenek seçimini ve gelişimini etkileyen diğer faktörler çevresel ve genetik faktörlere bağlı olmakla beraber bir üst seviyeye geçebilmek için iyi bir eğitimden geçirilip yönlendirilmeye gereksinim duymaktadırlar. Kişilerin genetiksel özellikleri yaptıkları spora fiziksel egzersize ve branşlarına uygun olması büyük avantaj sağlamaktadır fakat sadece bu fiziksel özelliklerin uygun olması başarı için yeterli olmayabilir bu konular üzerine yazılan çalışmalar göz önüne alındığında bu becerilerin sürekli tekrar edilerek mümkün kılınacağı belirtilmiştir(Ericsson ve ark., 1993).

Yetenek kavramı; İngilizce karşılığı "talent", "ability" olarak ifade edilen yetenek terimi, Türkçe "de kabiliyet, yapabilme işlevi olarak ifade edilebilir. Sportif açıdan yetenek kavramı ise, genetiksel açıdan ortaya çıkan ve sonradan kazanılabilen davranış koşulları sebebiyle sportif verim için özel ya da üst düzeyde yatkınlığa sahip olduğu sanılan bireyleri kapsamaktadır (Demiral, 2007). Yetenek; yeteneği meydana getiren bütün parçaların bir araya

gelmesiyle oluşmasını ifade eder. Yetenek kavramında yeteneği oluşturan diğer öğeler ile her birinin birbiriyle bağlantısı ve seviyesi de önemlidir. Bu husus göz önüne alındığında yeteneği nitel ve nicel açılardan da değerlendirilmesi gerekir. Sportif yetenek çevrenin şartlarına göre nitel ve nicel olarak gelişmesi beklenen ve bu faktörlerin eksikliği ile gittikçe yok olabilen bir potansiyel mevcuttur(Pekel,2007). Başka bir tanımda ise sportif yetenek, belirtilen bir konu üzerinde fakat geliştirilmesi gereken özelliklere ait olma durumudur. Sportif performans açısından yeteneği olan sporcu sadece motorik özellikleriyle ilgili değil aynı zamanda sosyo-kültürel ve ruhsal özellikleri ile de yeteneği ön plana çıkan bireylerdir(Muratlı ve ark.,2007).

Yetenek seçiminde model ve kriterleri göz önünde bulundurarak hazırlanan eğitim programı çerçevesinde yetiştirilen antrenörlerin hızlı gelişim gösteren sporcuların üst düzey kulüplere yönlendirilmesi aşamasında bütçe kaynakları konusunda bir çok problem mevcuttur (Ashton ve morton.,2005; Maughan,2009; Gotsch ve ark.,2002). Fiziksel ve fizyolojik, antropometrik, ruhsal ve sosyo-kültür faktörlerden yararlanılarak performansın bütün özelliklerini kapsayacak şekilde bir seçim yapılması oldukça zordur. Yetenek seçimi sırasında en temel faktör belirlenen spor branşında başarıyı getirebilmek adına sporcunun genetiksel olarak sahip olması gereken özelliklerin antrenmanla en üst seviyeye çıkarılmasını sağlamaktır (Epstein,2013).

Genç bireylerde gelişimlerini takip edebilmek ve gelişimlerini etkileyen faktörlerinin neler olduğunu görmek adına çalışmamızda 15-18 yaş arası sporcuların yetenek gelişimini etkileyen faktörlerini belirlemek amacıyla bu çalışmayı hazırlamış bulunmaktayız.

Problem Durumu

Bu çalışmamızda 15-18 yaş sporcuların uzun vadede gelişim, bütünsel kaliteli hazırlık, beklentilerin planlanması, iletişim, destekleyici çevre faktörlerinin yetenek gelişimi üzerindeki etkilerini belirleme sorusuna cevap aranmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmamızda 15-18 yaş sporcuların yetenek gelişimini etkileyen faktörleri belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmamıza Van ili Tuşba ilçesinde lisanslı 1236 sporcudan 500 sporcuya ulaşılmış bulunmaktayız.

Araştırmanın Önemi

Yeteneği bulmak ve onu doğru şekilde kullanmak uzun bir süreç gerektiren bir yoldur. Ülkemizde genç nüfus sayısı fazla olduğundan birçok ülkeden daha iyi bir durumdadır. Bu durumda yeteneği olan sporcuları bulmak ve bu sporcuların doğru bir şekilde yönlendirilmesi açısından istenilen düzeyde sporcu bulabilmek konusunda iyi bir avantaj sağlamaktadır. Sporcuların bazı spor branşlarında yeteneğinin ve isteğinin olması ve çok fazla çalışmaları bazen başarıya götürme aşamasında yetersiz kalabilmektedir. Bu nedenle sporcuların taktik ve teknik bilgilerin yanında psikolojik ve sosyolojik olarak destekleyecek ve yön gösterecek bir antrenöre gereksinim duyulmaktadır çünkü antrenörün sporcunun performansı üzerinde ciddi bir etkisi vardır. Spor hayatına atılan bütün sporcular kendi branşlarında en iyi olmak iyi şartlara sahip olup kendilerini en üst seviyeye taşımak istemektedirler. Bu süreçle beraber sporcuyu desteklemek onlara iyi bir yol göstermek açısından katkıları önemlidir. Araştırma Problemi 15-18 yaş arası sporcuların yetenek gelişimini etkileyen faktörlerin neler olduğunu belirleme sorusuna cevap aranmıştır.

Araştırmanın Problemi

15-18 yaş sporcularda yetenek gelişimini etkileyen faktörlerin incelenmesi açısından fark olup olmadığı sorusuna cevap aranmıştır.

Alt problemler.

- 15-18 yaş sporcuların yetenek gelişimini etkileyen yaş kriterine göre farklılık var mıdır?
- 15-18 yaş sporcuların yetenek gelişimini etkileyen cinsiyet kriterine göre farklılık var mıdır?

- 15-18 yaş sporcuların yetenek gelişimini etkileyen boy kriterine göre farklılık var mıdır?
- 15-18 yaş sporcuların yetenek gelişimini etkileyen kilo kriterine göre farklılık var mıdır?
- 15-18 yaş sporcuların yetenek gelişimini etkileyen branş kriterine göre farklılık var mıdır?
- 15-18 yaş sporcuların yetenek gelişimini etkileyen spor yılı kriterine göre farklılık var mıdır?
- 15-18 yaş sporcuların yetenek gelişimini etkileyen antrenörü ile çalıştığı süre kriterine göre farklılık var mıdır?
- 15-18 yaş sporcuların yetenek gelişimini etkileyen günde çalıştığı saat kriterine göre farklılık var mıdır?

Sınırlılıklar

Çalışmamıza pandemi koşullarından dolayı yeteri sayıda sporcuya ulaşılmamıştır.

Pandemi koşullarından kaynaklı olarak sporcular uzun bir süre spora ara vermişlerdir.

Çalışmaya sadece Van ilinin tuşba ilçesinden yaşayan sporcular dâhil edilmiştir.

Bölüm 2

Kuramsal Çerçeve

Yetenek kavramı; son zamanlarda birden fazla bilim insanı tarafından incelenmeye başlanıp özellikle yetişmekte olan bireylerin gelişimlerini birçok faktörü(psikolojik, pedagojik, sosyo-kültürel) göz önünde tutup bunları ilişkilendirerek tartışmaya açan bir kavram olmuştur (Muratlı,1997).

Dünyaya gelirken var olan bir potansiyel; bir kavramı öğrenebilme veya yapabilme yeteneği temel yapısını meydana getirir (Özal ve ark.,2003). Spor bilimleri yetenek kavramını belirlenen bir branşa yönelik normalden fazla fakat tam gelişmemiş özellikler olarak tanımlamıştır. Spor bilimleri yeteneği daha çok sosyo-kültürel çevre ve ruhsal şartları göz önüne alarak değerlendirmektedir (Muratlı,1997). Yetenek, onu etkileyen tüm uyum değişkenlerin dahil olduğu bir dizinin en üst düzeyinde başarıya odaklanmasını ele alır (Champ ve ark.,2020; How ve ark.,1998). Bu uyum kulüp kültürü ve çeşitliliği antrenörlerin kendi yönetim biçimi bulunduğu ortamdaki arkadaşlarıyla iletişimi ailenin desteği ve coğrafik etkilerle ilgili kısıtlamalar gibi sosyal becerilerin koordinesini ifade etmektedir (Pulakos ve ark.,2000). Yetenek kişinin herhangi bir eğitim almadan büyük bir enerji sarfetmeden yapılan işi en kestirme yoldan ve en iyi şekilde tamamlamasına fırsat veren bir niteliktir. Yeteneğin bir diğer tanımında ise herhangi bir konuda öğretileri algılamasında ve uygulama aşamasında basitlik sağlayan doğal kabiliyet olarak söylenmektedir (Özal ve ark.,2003). Yetenek genel olarak kişileri diğer bireylerden ayırt eden özelliklere sahip olmasıdır. Diğer bir şekilde nitelikli bir durum sergileme aşamasında yetenekli bireyler çok az enerji sarf edip baş başa kaldıkları zorlukları daha pratik yollardan çözebilirler. Bu üstün yetiler bireylerde doğası gereği vardır. Bu nedenle yetenek kavramını doğuştan gelen güç diye adlandırabiliriz. Uluslar arası düzeyde başarı sağlayabilmek için yeteneği olan çocukların küçük yaşlarda keşfedilmesi beceri seviyesi profesyonel düzeydeki antrenörlerce eğitim almaları spor federasyonların öncelikli görevlerinden olmalıdır (Bullock ve ark.,2009). ABD 1947 yıllarında başlayan ve bütün dünyada uygulamaya başlattıkları yetenek belirleme ve düzenli şekilde spor eğitiminde hala cevaplanamayan problemlerle karşı karşıya kalınmaktadır. 21. Yüzyılın

başlarında ortaya çıkan spor örgütlerinin çok önemli problemlerinden birisinin de yeteneği yönetebilme olduğu yapılan çalışmalarda gösterilmiştir (Aston ve Morton, 2005; Maughan, 2009).

Yetenek Seçimi ve Geliştirmenin Teorik Alt Yapısı

Değer tutum ve yargılarıyla genç bireylerin spor performanslarını etkileyen antrenörler, yetenek belirleme aşamasında sürecin büyük rolünü üstlenmektedirler(Fraser, Thomas ve Côté, 2009; Newin ve ark.,2008; Smith ve Smoll, 2002). Bu bireylerin aldıkları spor eğitiminde zevk alma seviyeleri ve antrenmanları sürdürme istekleri büyük bir ölçüde eğitimcilerinin etkisiyle ortaya çıkmakta ve üst düzey bir performans göstermeleri gelişimini meydana getirmektedir(Fraser ve ark , 2005; Smoll ve ark.,1993; Weiss ve Williams, 2004). Genel anlamda eğitimcilerin yeteneğin tanımlanması ve geliştirilmesine bağlı olarak sağladıkları eğitim;

1. Erikson tarafından hazırlanan planlı ve yapılandırılmış etkinlik düzeyi
2. Bloom un yeteneğin gelişimi aşamasındaki yaklaşımları
3. Cote' nin spor etkinliklerine katılma aşamaları ve (Ericsson ve ark.,1993; Bloom, 1985; Cote, 1999),
4. Gagne'nin ayrılmayan üst düzey zeka ve yetenek teorisini ifade etmektedir (Gagne ve Pere, 2001;Gagne, 1985).

Eriksonun hazırladığı teoride düzenli şekilde çalışma disiplini, düzgün ve kararlı bir karakter yapısının olması ile spor yapma alışkanlığını kazanan gündelik olarak düzenli spor yapmayı bilenler çalışma sürelerine göre etkisini görmeyebilir. Bu gibi durumlarda sporcunun süzenli ve planlı çalışma taktiklerinin antrenör tarafından sporcuya aşılması gerekmektedir. Düzenli şekilde yapılan antrenman neye ne için çalıştığını bilen sporcu belirli bir hedef koyarak performansını bir çok açıdan yüksek tutmayı ve yapılanmayı etkinlik olarak dile getirmiştir (Ericsson ve ark., (1993). Bloom, sporcuların ayrı alanlarda yüksek yeteneklerinin geliştirebilmesinin antrenörün ve sosyo-kültürel çevrenin desteğine, gelişimlerine devamlı katkı sağlama, eğitim ve çalışmalarına bağlı olduklarını göstermektedir (Bloom,1985).

Beceri gelişimlerinin yıllar aldığı, süreç içerisinde sporcunun adanmışlığı ve gereksinim duyduğu alie öğretmen ve antrenörlerinden yeteri düzeyde aldığı üst düzey eğitim ve desteğin getirecek olan başarı açısından ciddi bir önem taşıdığı vurgulanmaktadır(bloom,1985). Bloom sporcunun gelişim gösterdiği dönemlerde; Gelişim anına odaklanma, sporcunun davranışlarını özel yeteneklerinin farkında olan ergenlik döneminde önce sporcuda meydana gelen gelişimine yönelik değişimleri ve öncelikle biliş, duyuş ve motor becerileri gözetleyen, yüksek teknik bilgi ortaya koyan, özel olarak ilgi gösteren, saygı duyulmasını sağlayan, iyi bir yol gösterici. Yönetme yeteneği olan. İstenilen nitelikli sonuca varan; Ergenlik döneminden sonra kendi yönetimini sağlayabilen, başarı sağlayabilen, gösterdiği tepkilere rağmen sporcusuna her zaman içinde sevgi barındıran her daim sporcunun iyi olmasını başarılı olmasını düşünen bir antrenörden eğitim almasının büyük önem taşıdığını vurgulamıştır(Bloom,1985).

Spor ile ilgilenen bireylerin başarı sağlamaya yönelik gösterdiği emek ve performans ile müsabakaların gelişim durumunu ortaya çıkan göstergelerin önemini belirtmiştir. Cote,1999 yılında yaptıkları sportif etkinliklere üç farklı döneminin olduğunu belirtmiştir. Bunlar; keşfetme (deneme), özelleştirme (geliştirme) ve yatırım (ustalık) dönemleri vardır. Her seviyede sporcu başka bir kademeye geçme potansiyeli varken çalışmalarını bırakabilmekte veya boş zaman etkinliği olarak devam edebilmektedir. Sportif etkinliklere başlama evresinde (deneme ve keşfetme) 4-12 yaş arasında bulunan sporcu, çalıştırıcı ve aile ile birlikte ' sporcu ailesi ' olarak değerlendirilmektedir. Farklı spor dalları ile buluşan birey kendi yeteneğini fark edecektir. Erken yaşta başlanması gereken branşlarda (jimnastik ve buz pateni) özel antrenman yaptırıp ferdi branşlara yönelirken takım sporları için daha ileri bir yaş gerekmektedir. Bu seviyedeki problemler genel olarak yarışların fazla ciddiye alınması veya antrenörlerin tecrübesiz olmasından kaynaklanmaktadır. Sportif becerilerin geliştirilmesi aşamasında özelleşmeye gidilmesi ve faaliyetlerin planlanması sürecinde önemli düzeyde para ve zaman harcanmaktadır(Cote,1999). Yatırımın yapıldığı yıllarda sporcunun çok zaman ayırıp ve çok emek vermesi gerektiğini söylemiştir (Gagne ve ark.,2002).

Gagne 2002 yılında geliştirdiği yetenek modeli yaklaşımlarında ham madde olarak dile getirdiği genetik donanım ve ortaya çıkan ürün olarak sporcunun yaptığı başarı olarak farklı iki durumu belirtmiştir. Bazen bu kavramların yanlış değerlendirilmesi tartışmalara yol asada gagne yetenek kavramını doğuştan özel olarak var olan bir potansiyel ve özel bir beceri olduğunu ve bunu düzenli bir şekilde geliştirebilme başarısı olarak ortaya koymaktadır (Gagne ve ark.,2002). Gagne ileri sürdüğü yetenek modelinde ilk aşama olarak yetenek kavramının etkilendiği bireysel etkenler(katalizörler) oluşturmaktadır. Burda amaç bireyin sadece yeteneği değil kendi değerlerinin farkında olması bunlara uygun yaşam standartları bilerek hareket etmeleri ve kendinin her anlamda farkına varması önemi üzerinde durulmuştur (Gagne ve ark.,2002). Uluslararası düzeyde başarı isteyen bireyleri için sporcuları erken yaşlarda keşfedip az sayıda çocuğa yatırım yapmak yerine okula henüz başlamamış olan çocukları erken özelleşme seviyesine dâhil edip 3 yaşından itibaren temel motorik becerilerini spora yönelik hareket becerilerine yönelik iyi bir eğitim sürecinden geçirip belirlemek gerekir. Temel hareket becerileri olarak yürüme koşma, atma, atlama, tutma yakalama gibi beceri öğeleridir. Motorik zellikler olarak evik olma dengede durabilme süratli olabilme, kuvvet, koordinasyon sağlama, esnek olabilme ve dayanıklılık gibi kavramlardır. Bunların yanında özel sportif beceriler olarak güreş vb. branşların temel spor becerileri örnekleri verilebilir (Sevimli,2015).

Yetenek Geliştirme Kavramı ve Evreleri

Yeteneği seçme ve geliştirme farklı bölümlerden meydana gelmektedir. Bu hususta çok fazla tanım kullanılmaktadır. Yetenek tarama(detection) ve yeteneği tanımlanması(talent idendification) yeteneği olan bireyleri dönüşümlü olarak sportif çalışmalara dâhil edebilmek için kullanılmaktadır. Ve yetenek seçimi (talent selection) yeteneğin doğrulanması (talent confirmation) yetenek geliştirme (talent development)oka kullanılan tanımlardır(Sevimli,2015)

Yetenek tarama (talent detection). Hala herhangi bir spor branşına aktivitesine dâhil olmamış ve o potansiyele sahip olan kişilerin keşfedilmesidir. Örneğin hiç koşu yapmamış bireylerin arasında sürati iyi olanı seçip bu branşa yönlendirmek ve değerlendirmek(Williams ve ark.,2000).

Yeteneği tanımlama (talent identification). Hala spor yapan sporculardan üst düzey seviyeye gelebilmek için yeteneği olanların belirlenmesidir. Başka bir deyişle yeteneği tanımlama belirlenen beceri(fiziksel, fizyolojik, psikolojik) testlerini uygulayarak uluslararası düzeyde yarışabilecek potansiyele sahip eski, spor tecrübesi olmayan sporcuları meydana çıkarmaktır. Bu sporcuların o branşla herhangi bir geçmişı yoktur ve ortaya çıkmayan yeteneği ortaya çıkarıp geliştirmektir(Williams ve ark.,2000).

Yeteneğin doğrulanması (talent confirmation). Sporcuların ilk başlarda gösterilen özelliklerinin çalışma programlarına başlamadan öncesinde ortasında ve sonrasında dikkatli bir şekilde ölçebilme, izlenme ve doğrulayabilmesidir. Burada sporcunun yüksek performansı yüklenmeleri sonucunda çalışmalara uyum sağlama düzeylerine bakılmaktadır (Lidor ve ark.,2009).

Yetenek Seçimi (talent selection). Çalışmaların devam eden programlarında değişik zamanlarında devam eden sporcuları tespit edebilme durumudur. Yetenek seçimi sürecinde yapılan ve sporcunun belirlenen herhangi bir spor branşında ya da pozisyonunda yeterlilik durumunu görmek için yapılan testleri dile getirmektedir. Bir spor dalı için belirlenen ve bunlara yol gösterme ve bunları destek alan sporcuları kapsamaktadır. Aynı zamanda yetenek seçimi çalıştırıcının gözlemlediği ve spor bilimlerini araştıran bilimciler ile uluslararası düzeyde başarı sağlama amacıyla aday olan sporcuların aktif olanlarından seçme durumudur(Lidor ve ark.,2009).

Yetenek geliştirme (talent development). Belirlenen spor branşlarında başarılı olabilmek adına uygun öğrenme ortamı ve çalışna ortamı oluşturulan ve desteklenen sporcuların kendi performanslarını o spor branşında gösterebilme durumudur (Lidor ve ark.,2009).

Yetenek performan geliştirme (world class development). Yetenek taraması aşamasını geçtikten sonra yeteneği olduğuna kanaat getirilen ve yetenek seçimi programlarına dâhil edilen sporcuların uluslararası klasmanlarda yarışmacı olması veya dâhil edilmesini sağlayan yüksek düzeyde özelleşmiş çalışma programlarında bulunmasını ifade etmektedir. Yüksek performans geliştirme sadece antrenman programlarına göre olmayıp, iyi düzeydeki

çalıştırıcıların, zorluk seviyesi belirlenmiş maç takvimine olduğu kadar orda kullanılacak ekipmanlar, tesisler spor bilimcileri ve doktorlarına da ihtiyaç duyulmaktadır(Krasilshchikov,2013; Krasilshchikov, 2011).

Yetenek transferi (latent transfer). Yetenek seviyesi ve performansı çok yüksek bir düzeyde iken spor branşına isteği azalan sporcuların teknik ve taktik açıdan yarıştığı spor branşına benzer başka bir spor dalına yönlendirilip değerlendirilmesidir. Örneğin; güreş dalından judoya gibi yönlendirilmeler (Krasilshchikov,2013; Krasilshchikov, 2011).

Yetenek Türleri

Beden eğitimi ve spor alanında taramalar yapıldığı sürede hareket becerisi olarak el becerisi üzerinde çok fazla durulduğu görülmüş fakat ileriki zamanlarda bu becerinin sadece el ile ilgili olmadığı başka etkenlerinde hareket becerisi üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Bu hareket becerileri üzerine üç farklı teori ortaya atılmıştır. Bunlar statik yetenek, dinamik yetenek ve öğrenim teorisi olarak ele alınmıştır(Muratlı,1997).

Statik yetenek. Statik yetenek kavramı sporda kazanılan başarıların büyük bir çoğunluğunun fiziksel aktivite ile elde edildiğinin ve kişilerin sportif gelişiminin hormonların etkisiyle alakalı olduğu düşüncesini savunur. Bu konu ile ilgili ikiz çocuklarda yaptıkları çalışmalar bu düşüncüyü savunur niteliktedir. Fakat daha sonra ortaya çıkan fikirler bu durumu yalanlamaktadırlar. Daha sonra aslında bu durumun altında yatan sebeplerin bireyin kalıtsal, çevresel ve ruhsal özellikleri olduğunu ve bunun birbirinden ayırmaksızın etkilediği düşüncesi ortaya çıkmıştır. Buna rağmen kalıtsal özellikler tıpatıp aynı bile olsa elde ettikleri sportif başarıyı farklı olacağı fikirler arasındadır (Muratlı,1997).

Dinamik yetenek. Dinamik yetenek kavramına göre sportif yetenek çevre ve kalıtımla bağlantılıdır. Son dönemlerde spor alanlarında dinamik yetenek kavramı ciddi anlamda benimsenmiş bir anlayışa dönüştü. Bu düşünceye göre yetenek kavramının kalıtsal olmadığı benimsenmeye başlanmıştır. Yetenek tek bir olguya bağlı olmamalı birçok faktörden etkilenip etkileyebileceği düşüncesi üzerinde durulmalı ve ona göre hareket edilmelidir. Ebeveynlerin yetenekli olması olacak çocuğunda yetenekli olacağı anlamına

gelmez. Gen faktörü etkili olsa da çevre ve ruhsal durum çocuğun yeteneği üzerinde etkili olacaktır (Muratlı,1997).

Öğrenim teorisi. Öğrenim teorisi yeteneğin reflekse bağlı olarak düzenli yapılabilmesi sonucunda gelişimi olabileceği bir özellik olduğunu dile getirmektedir. Bu teoriye dayanarak sürekli yapılan tekrarların sinir kas koordinasyonunu ve duyu organları arasında oluşacak fizyolojik bağın sonucunda yapılan hareketin çok düzgün bir şekilde ortaya konmasına sebep olur(Muratlı,1997).

Sportif yetenek. Performansın yüksek seviyede en düzenli haliyle ve en kısa yoldan başarılı olabilmesi adına kişilerde doğduğu anda olması var gereken ruhsal fiziksel antropometrik ve morfolojik özelliklerinin bütünü olarak ifade edilmektedir. Yaptığı spor branşından en yüksek performans seviyesine yükselmesi ve o spor dalına ait bütün becerileri en üst seviyede gösterebilmesi genetik ve daha sonra geliştirdiği özelliklerin nitelikleriyle direkt ilişkilidir. Bunun yanı sıra profesyonel sporcu olabilmeleri için çocukların erken yaşta branşa uygun fizyolojik özellikleri kazanmaları ve meydana gelen gelişim süreçlerine ayak uydurmalarına bağlıdır. Özellikle sportif başarının çok önemli olduğu jimnastik, dalış, yüzme, badminton vb. branşlarda erken başlama sportif performansı önemli derecede etkilediği düşünülmektedir (Dündar ve Lewis 1998).

Sportif yetenek; çevre faktörlerine bağlı olarak sayısal ve tür olarak gelişebilen ve bu etkilerin eksilmesi veya olmaması halinde azalma hatta yok olma gibi dinamik bir güce sahiptir(Pekel,2007). Hangi spor branşı olursa olsun yetenekli sporcuyu diğer sporculardan ayıran birçok faktör bulunmaktadır. Bunlara birkaç örnek verirsek (Muratlı,2007);

- Çalışmalarda başarı seviyeleri iyidir
- Yaptıkları aynı etkiye sahip antrenmanlarda diğer sporculara göre daha iyi performans gösterirler
- Çalışmalar sırasında gösterilen hareketlere daha hızlı uyum sağlarlar
- Hareket akışları daha iyi kontrol ederler

- Var olan becerilerini performanslarıyla daha üst seviyeye getirmek için mücadele ederler
- Sorunların üstesinden daha rahat gelip verilen görevleri iyi şekilde yerine getirirler
- Sistemli çalışkan ve görev adamıdır
- Baskı altında mantıklı olan kararları alırlar
- Riske girmekten korkmazlar
- Yaşadıkları başarısızlıkları kendilerini motive etmede kullanırlar(Muratlı,2007).

Yetenek Gelişimini Etkileyen Faktörler

Genler. Bireylerin yetenek potansiyellerini yükseltmek isteyen ve kalıtım tavsiye eden ilk kişi Charles Darwin'in kuzeni Francis Galton'dur (1869). Francis Galton insan soyunu inceleyerek zekânın kalıtsal olduğunu ve belirli testler yapıldıktan sonra üremelerine izin verilmesi gerektiğini fark etti. Yaklaşımı birçok tartışmaya yol açsa da kalıtsal özellik kavramı meydana gelmiş oldu(Simonton,2000).

Çevre. Bazı insanların her ne kadar kalıtsal özelliklerin bazı sporlarda iyi olduğuna kanaat getirilse de, Pitsiladis, Ble, Sharp ve Noakes (2007) bu düşünceye karşı durmuşlardır. Bu çalışmacılar, Doğu Afrikalı dayanıklılık sporcularının, genetik zindeliklerinden dolayı diğer sporculara nazaran daha iyi performans göstermediğini savundu. Aksine, bu sporcular sosyo-kültürel nedenlerden dolayı üstün performans gösterirler. Örneğin, Kenya'da uzun mesafe koşusu, sosyo-kültürel beklentilerden kaynaklanan kültürel spordur. Öte yandan, Kenya ve Etiyopya'dan profesyonel uzun mesafe koşucuları üzerinde yapılan bu araştırmalardan, belirli coğrafi bölgelerden okula koşarak giden ve hareketli bireylerin oldukça başarılı olduklarını gözlediler (Onywera ve ark., 2006).

Göreceli yaş etkisi. Sporcu yeteneklerini keşfedenler ve antrenörler spor kulüplerinde yarışan gençleri yaşları ve yetenekleriyle karıştırırlar. Spor dalları performansları çoğu yaş kategorilerinde düzenlenir. Bu durumda kişiler

çevreleriyle bir ekip olurlar. Genel bir kategori oluşturulduğu sırada ağustos ve temmuz ayları arasında doğmuş bireyler bu kategoride bulunmuş olur. Bu gibi durumda sporcuların arasındaki uyumsuzluğu en az düzeye indirmek amaçlanıyor özellikle genç yaşta geç doğmuş olan bireyler için bir dezavantaj oluşturuyor. Bu durumda bir yıl erken doğmuş olanlar fiziki ve ruhsal açıdan az gelişmiş olabilirler (Horton, 2013).

Uygulama. Performansı geliştirme açısının bir diğer etabı pratikliklidir. Uygulama aşaması becerileri geliştirme aşamasında çok tartışılan bir konu halindedir ve son zamanlarda araştırmacılar yetenek gelişimi alanına odaklanmaya başladı. Uygulama basamağının yetenek üzerine etkileri konusunda etkili bir araştırma yapan Ericsson, Krampe ve Tesch-Römer (1993) tarafından yayınlandı. Bu araştırma sırasında genleri göz önünde bulundurup elde edilen verileri göz önüne alarak boy kilo vücut ölçümleri için spor başarılarının önemli ölçüde etkilediğini ve daha sonra yapılan araştırmalar için temel oluşturduklarını savundular (Ericsson ve ark.,1993).

Psikolojik faktörler. Performans düzeyini ciddi düzeyde etkileyen faktörlerin farklılık ve sayı oranları hem sportif yeteneğin bileşkelerinin nesnel olarak tespit edilmesini, hem de performans değişkenlerinin artırılmasını zor ve karışık bir düzeye getirmektedir(Prokop,1976). Müsabaka(yarışma) stresi, motivasyonu ve ortamın hocası kesişik birden çok etkeni üzerinde sportif performansı etkilemekte bizleri başka sonuçlarla karşı karşıya getireceği de unutulmamalıdır. Karakteristik özellikleri de önemli bir etkidir. Örnek olarak kendisine acı çektirilmesini seven(mazoşist) sporcuların dayanıklılık gerektiren maraton veya bisiklet yarışlarına ilgileri fazladır (Prokop,1976), sporcuların yüksek özgüveni (Barling ve beattie.,1983), motive oluşu (Hellandsig,1998), yapabilme inancı (Druckkman ve Bjork.,1994), başarısızlığı göz ardı edip başarıya yönelimi(Geisler ve leith.,1997), ve bunların yanında düşük anksiyetesi olan sportif performansı pozitif şekilde etkilemektedir (Maynard ve ark.,1995; Alexander ve Krane 1996).

Uzun vadede gelişim (Ltad). Şu zamanda uygulanan performans ve fiziksel test türleri sporcuların beceri düzeylerini sadece bir kez ölçebilme temelli olarak ayarlanmıştır. Uygulanan bu yöntem bilim adamları tarafından

desteklenmeyip bir defa uygulanan bu performans testlerinin kullanılması aşamasından kaçınılması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Bu yöntem yerine daha fazla test seçeneklerinin sunulduğu bir ortam hazırlanması ve bu ortam içerisinde sporculara daha iyi imkanların sunulması gerektiği düşünülmektedir(Abbott ve Collins.,2004; Morris,2000; abbott ve Collins.,2002; Martindale ve ark.,2005). Özellikle üst düzey performansla sahip sporcuların sahip oldukları yeteneğin ortaya çıkarılması konusunda çok iyi şekilde desteklenmesi gerekmektedir (Abbott ve Collins.,2004; Ericsson ve ark.,1993; Bloom,1985; Ericsson ve ark.,1996; starkes,2000). Verilecek olan desteğin kısa süreli değil de uzun vadede sporcuların ihtiyaçlarını tespit edip ve karşılanması ile başarılı olunacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra sporcuların branşlara göre gelişim sağlamaları açısından farklı metotlara da yer verilmesi gerekmektedir (Cote ve Fraser.,2007). Uzun dönem gelişim programı kapsamında esneklik, koordinasyon, fizyolojik ve psikolojik gelişim, karar alma vb. becerilerin verilmesi gerekmektedir. Yapılan programlar uzun vadede yapılabilmesi açısından önceden belirlenmeli ve bir çerçevede devam etmelidir. Öğretilen becerilerin ne olduğu, ne için kullanıldığı neye yaradığı ve neden gerekli olduğu sporcuya mutlaka anlatılmalı ve kavratılmalıdır. Hazırlanan bu programlar düzgün bir şekilde uygulanıp takibi yapıldığı sürece sporcunun bu becerileri gelişim ve öğrenme konusunda ciddi bir ilerleme kat edecektir (Cote ve Fraser.,2007).

Bütünsel gelişim. Uzun dönemde bütünsel gelişim olarak ele alınan programların yapılan birinci denemeleri nesnel seçim modeline dayanıp sporcuların üst düzeyde gelişimini ortaya atan öğrenim modeli basamaklarını içine alan inceleme programlarını ifade etmektedir. Erken dönemde uygulanan bu denemeler ışığında üç farklı gelişim modeline yoğunlaşmıştır. Örneklemeye dönemi (6-12yaş), Özelleşme dönemi(13-15 yaş), yatırım dönemi(16 yaş ve üstü) olarak ayrılmıştır (Lyod ve Oliver.,2012). Bu dönemlere bakarak hazırlanan programlarda çocuklar ve ergenlik dönemindeki bireyler için bilimsel bir temel oluşturmuş ve yapılan antrenman tekniklerinde birleştirilerek ilerleme sağlanmıştır(Ford ve ark.,2011). Genel anlamda uygulanan yetenek seçimi modellerinde yapılan çalışmalar sıralı yaş ve biyolojik olgunluk seviyesi arasında bir paralellik olmadığı halde yapılan sınıflamalar bu sıralı yaş seviyesine göre yapılmasıdır (Lloyd ve ark.,2012). Uzun dönem gelişim

modelinin ortaya çıkmasıyla beraber çalıştırıcılar ve antrenörler boy uzama ve biyolojik gelişimi hesaplayarak değerlendirmeye başlamış oldular. bu durumlar göz önüne alınarak sporcuların büyüme ve olgunlaşma durumlarına göre çalışma programları yapıp bunu destekler nitelikte uyarıcılarla süreci yönetme aşaması sağlanmıştır(Ford ve ark.,2011).

Beklentilerin planlanması. Gelişim süreçleri genel olarak kronolojik yaşa göre yapıldığı biyolojik yaş faktörü ise görmezden gelindiği bilinmektedir. Kronolojik yaşa bakıldığında yapılan değerlendirme ve sınıflamalar sonucu aynı yıl içinde doğan çocukların yılın başında ve sonunda doğması sporcunun gelişim durumunu görmezden gelmektedir (Musch ve Grondin.,2001). Bu konu üzerinde yapılan çalışmalara bakıldığında yılın sonuna doğru dünyaya gelen sporcuların üst düzeyde yılın ortalarına doğru doğan çocuklarla hazırlanma ve oyun dönemleri arasında belirli bir fark olmadığı düşünülmektedir (Pyne ve ark.,2006; Vaeyens ve ark.,2005). Bu gelişmelere bakıldığında yılın sonu ve yılın başında doğan çocuklar arasında farklı bir gelişim olmadığı fakat elde edilen bilgilere göre sportif becerileri konusunda gelişimi görebilmek açısından yapılan testler ve fiziksel kriterlerin büyük bir oranı büyüdüğü sırada değişim gerçekleştiği için sporcunun performansı değerlendirildiği sırada kronolojik yaş yerine biyolojik olgunlaşmayı ele alarak ve bu durumu kriter olarak almaları net olarak ortaya konulmaktadır (Baxter,1995; Maffulli,1996).

İletişim ve spor. İletişim insanoğlunun doğumdan başlayıp ölüme kadar olan süre içerisinde diğer bireylerle ve çevresiyle etkileşim kurabilmek adına o kişinin kendini tanımasına ve ifade edebilmesine yaşadığı toplumun bir parçası haline gelebilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. İnsanlar iletişim sayesinde çevresini ve diğer varlıklarla olan etkileşimini sürdürmek adına belli kurallar ve değerler ile bir araya gelip toplumu da etkileyen bir kültür ortamı oluşturmuştur. İletişim sayesinde kültürel değerlerini ve geleneklerini koruyup aynı zamanda yeni bir fikir akımı da yayma fırsatı elde etmişlerdir. Spor alanında sağlanan iletişimde ise sporcunun çevresi ve antrenörüyle iyi bir iletişim kurması sporcu açısından fizyolojik ve ruhsal- sosyal gelişimini önemli derecede etkilemektedir (Jowett ve Cockerill.,2002). Spor ve fiziksel aktivite faktörleri göz önüne alındığında bu faktörler başarı sürecini önemli düzeyde etkiler. Bu açıdan

bakıldığında antrenörün yeterliliği sporcunun spor yaparken aldığı zevki benlik algısını ve performansı ile getireceği başarılarını belirlemede önemli bir rol olabilmektedir (Jowett ve Cockerill.,2003). Yapılan spor ortamlarında sporcu ve antrenör birbirlerini karşılıklı olarak etkilemektedirler. Sporcu açısından bu durum antrenörün bilgisi becerisi, tecrübesi ve yeterlilik durumu olarak ele alınırken antrenör açısından ise kendi yeterliliği becerisini çalıştırdığı sporcu üzerinden ne düzeyde etki ettiğine sporcunun performansını ne düzeyde artırdığına dayanmaktadır. Bu nedenle sporcu ve antrenör arasındaki iletişim profesyonel bir ortaklık iyi vakit geçirmek ve birbirlerini anlamak açısından bir gereksinim olarak görülmektedir (Philippe ve Seiler.,2006). Olumlu olarak kurulan antrenör-sporcu arasındaki iletişim sporcunun performansına olumlu olarak yansımakta ve sporcunun kendi becerilerini geliştirmek için iyi bir ortam hazırlamaktadır (Altıntaş ve ark.,2012).

Destekleyici çevre. Çevre bireylerin sosyo-kültürel fiziksel ve kimyasal olarak yaşamını idame ettirdiği ortam olarak ifade edilir (Keleş ve Hamamcı.,2005). Daha detaylı bir açıklama yapmak adına bütün canlı varlıkların içinde yaşam alanı olarak hayatlarını devam ettirebilme olanaklarının olduğu birçok koşulda etkilendikleri ve etkiledikleri ortam olarak ifade edilmektedir. İnsanoğlu bu çevrenin bir parçası olup ve hayatlarını buna göre devam ettirmektedirler (Yıldız ve ark., 2005). Çevre faktörü doğal ve yapay olarak iki kategoride değerlendirilir. Doğal çevre dediğimiz insanların oluşumu aşamasında herhangi bir katkısının olmadığı yapay çevre ise insanların biriktirdiği değerler olarak düşünüldüğü çevredir (Keleş ve Hamamcı.,2005). İnsanlar hayatları boyunca isteyerek veya istemeyerek çevre üzerinden birçok değişime sebep olabilmektedir. Üzerinde durulması gereken önemli faktör ise ortaya çıkan bu değişikliklerin bilinçli ve çevreye uygun olmasıdır (Jackson ve pradubraj .,2004). Çevrenin yeteneğe etkisi ile kalıtım arasında farkı için çalışmalar yapılsa da birbirlerinden etkilendikleri ve beraber değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. yapılan çalışmalarda gen faktörü spor branşı üzerinde etkisi olduğu düşünülse de tek başına yeterli bir faktör olmadığı belirlenmiştir (Vaeyens ve ark.,2008; Csikszentalyi ve ark.,1997).

Yetenek Seçimi İçin Gerekli Kriterler

Sağlık. Spor aktivitelerine katılan bütün bireylerde sağlık faktörü olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Sporcunun herhangi bir branşa yönelmeden önce yapması gereken ilk iş sağlık kontrolünden geçmesidir. Sağlık muayenesi biten sporcunun bu sporu yapmasında herhangi bir engel yoksa çalıştırıcılar tarafından vücut kontrolü yapılmalı ve spor açısından yeterli ise ona göre başlatılmalıdır (Bompa,2009).

Biyometrik özellikler. Biyometrik özellik dediğimiz faktörler bazı branşlar için büyük önem arz etmektedir (basketbol, voleybol vb). Bu sebeple biyometrik faktörler yeteneği seçme ve verim sağlayabilme hususunda büyük bir öneme sahiptir (Bompa,2009). Kişilerin antropometrik özellikleri birçok spor branşı için üstünlük sağlayabildiği için yetenek seçimi kriterinde bu özellikler doğru seçme yapma adına göz önüne alınması gerekmektedir (Bompa,2009).

Genetik faktör(Kalıtım). Genetik faktörler çok fazla karışık yapılara sahip olması yönünde antrenmanda yeteri düzeyde fayda sağlaması açısından büyük önem taşıyan bir yapıdır. Yetişen birey sosyal çevreden yeteri kadar destek sağlansa da antrenman ve ilgilerine göre belirli çalışmalar yapılsada anne babadan gelen gen faktörü kişi üzerinde hem biyolojik hemde psikolojik açıdan başarısını etkilediği söylenmektedir (Bompa,2009).

Kas lif dağılımı. Yaşayan canlıların vücuda iki farklı kas lif tipi mevcuttur. Bunlar beyaz ve kırmızı kas lif tipidir. Bu kas lif tiplerinin kalıtımla belirlendiği söylenmektedir. İnsan vücudunda bu lif tiplerinin farklı görevleri vardır. Kırmızı kas lifine sahip olan bireylerde oksijenli solunum yapılması gereken egzersizlerde biyo-kimyasal olarak daha fazla bir kapasitesi varken, beyaz lif tipinde ise kısa süreli ve şiddetli anaerobik egzersizler için daha işlevsel olduğu söylenmektedir. Bu kas lif tiplerinin biyolojik olarak değiştirmek mümkün olmadığı gibi sadece kapasitelerini artırmak ve verimliliği yükseltmek mümkündür. Bu bilgiler ışığında aerobik güç gerektiren sporlarda kırmızı kas lif tipini, anaerobik güç gerektiren sporlarda ise beyaz kas lif tipine yönelik branşlarda sporcu geliştirmek verimli olacaktır (Bompa,2009).

Psikososyal gelişim ve spor. Çocuk yaştaki bireylerde yetenek gelişimini etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörleri belirlemek amacıyla belirli bir yönerge oluşturulması gerekmektedir, bu yönergeler içinde istenen amaca ulaşma performansı geliştiren yolları bulma, bireyin ruhsal sosyal çevre ve psikolojik durumu yer almaktadır (Collins ve ark.,2019).

Kişilik gelişimi ve spor. Kişilik; bir bireyde var olmaya yönelik bulunan davranış, duygu, ilgi, yetenek adına sahip olduğu karakteristik özelliklerin tümüdür (Özbaydar,1983). Farklı bir tanıma daha değinirsek kişilik bireyin kendine özgü bulunan bütün ruhsal sosyal durumudur (Başer,1998). Bu tanımlara bakılacak olursa kişilik üzerinde birden çok etmen etki etmektedir. Spor açısından bakıldığında ise kişiliğin sadece bir fiil olmadığı toplum tarafından kabullenme sosyalleşme, özerklik duygusu gibi etkenlerin bir parçası haline geldiğini söylemek doğru bir ifadedir. Sporcunun yaptığı çalışmalar, katıldığı yarışmalar elde ettiği başarılar göz önüne alındığında hayatımızda var olmayan belirli kurallara uygun davranma gereksinimini ortaya çıkarır (Başer,1998).

- Sporun karakter üzerinde etkilerine değinmek gerekirse;
- Takım sporuyla iş birliği ruhu gelişir.
- Bireysel sporlarda kendi öz becerisini yönetmeyi öğrenir.
- Mücadele etme ruhunu ortaya çıkarır.
- Sporcunun beden eğitimi faaliyetleriyle beraber sosyalleşebilme durumunu geliştirir.
- Kişilik gelişimini önemli ölçüde etkiler
- Yapılan antrenmanlar neticesinde sporcunun cesareti artar.
- Fiziksel temas gerektiren sporlarda sporcunun iletişim becerileri gelişir.
- Sporcuda meydana gelen enerji boşalmasıyla saldırgan tavırları ortadan kalkar(Başer,1998).

Yetenek Seçimi

Yetenek seçimi; çocuklarda erken dönemde başarılı olabilecekleri spor branşlarına yönlendirilip geliştirilmesidir. Başka bir ifade ile belirtilen spor dalı için kişinin başarılı olabileceği dalda diğer bireylerden ayırt etmektir. "Dal Monte'nin belirttiği gibi yetenekli kişi antrenmana daha çabuk cevap veren kişidir" ifadesiyle yeteneği belirlemede önemli olduğunu vurgulamıştır (Kasap,1990; Acar,2000). Olimpiyatlara katılan sporcular üzerinde yaptığı çalışmada " En yetenekli sporcuların bulup yönlendiremeyen ülkeler, uluslararası başarılarından her zaman yoksun olacaklardır" ifadesiyle sadece antrenörün ve tesislerin olmasının yeterli olmadığı, başarıyı yakalamak için birde yeteneği olan sporcunun keşfedilmesi için bir sistemin kurulması gerektiğini ifade etmiştir (Açıkada ve ark.,1991).

Yeteneği Belirleme Metodları

Sporcuların yeteneğini ortaya çıkarma ve eğitime aşamasında iki önemli seçim vardır. Bunlar doğal seçim ve bilimsel seçim.

Doğal seçim. sporcunun kendi düzeyinde doğal olarak ilerleyişini ifade eder. Sporcunun okul, aile spor yapma isteği ve spora merakı gibi çevresel faktörlerle yer alması gerektiğini söyler. Böyle bir durumda sporcu yanlış bir branş veya yeteneği olmadığı bir spor dalını seçmiş olabileceğinden gelişim aşamasında çok yavaş bir gelişim kaydedebilir (Bompa,1986). Bu durumlarda çocuk genel olarak çevredeki olaylardan (aile, arkadaş, popüler spor vb) etkilenerek bu sporu seçer. Yaptığı bu doğal seçim ile örneğin aerobik dayanıklılık gerektiren sporlarda yeteneği olan bir sporcu tesadüfi olarak sürat koşularında yarışıp başarısız bir sporcuya dönüşebilir (Ağaoğlu,1994).

Bilimsel seçim. Belirli bir çalıştırıcı tarafından ilgilendiği spor branşından yeteneği olduğu ortaya çıkmış bireylerin seçilmesidir. Doğal seçimle belirlenen sporculara oranla kısa bir zamanda daha iyi performans sergilemektedirler. Özellikle antropometrik özelliklerin önemli olduğu spor branşlarında (Basketbol, voleybol, futbol, kürek vb.) bilimsel seçim yöntemi ile sporcu seçilmelidir. Yapılacak olan seçimler spor bilimciler eşliğinde belirli testler sonucunda yapılır ise bireyin hangi spor branşında daha iyi performans göstereceği ortaya çıkar

(Bompa,1989). Seçilen spor branşının özellikleri göz önünde bulundurularak spor bilimciler tarafından geleceğin çok başarılı sporcuları seçilmesi mümkündür (Ağaoğlu,1994).

Antrenör ve Sporcu İlişkisi

İnsanoğlunun yaşamı boyunca birbirleri ile olan ilişkilerinin ana belirleyici özelliği iletişimdir. Birçok kaynaktan iletişim ile ilgili tanımlara rastlanmaktadır fakat tek bir tanım yapmak oldukça zordur. Genel olarak iki bireyin karşılıklı olarak duygu düşünce ve fikir alışverişi yaparak birbirleri ile etkileşim kurmak olarak söylenebilmektedir (Püsküllüoğlu,1995). Bir Ekip olarak ele aldığımız antrenör ortamın dinamizmine yön veren lider birey (Karakoç ve ark.,2011). Sporcu açısından rol model (Sunay,2013) ve spor adına sporun temel taşı (Sunay,1997) olarak tanımlanan antrenör çalıştırdığı sporcu üzerinde kuvvetli bir güce sahiptir (Stirling ve Keer.,2009). Antrenör ve sporcu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çok çalışma yapılmış ve bu çalışmaların çoğunda antrenörün sporcuya önemli bir vurgusu olduğu söylenmektedir (Amorose ve anderson., 2007; Vallerand ve Loiser.,1999).

Antrenör; sergilediği davranışlar, söylediği sözler ve iletmek istediği mesajlar ile oluşturduğu ortam sporcu üzerinde çok etkili ve bir o kadar da performansını düzenleyen kişidir. Sporcuların uygun davranışlar sergilemesi girdiği ortamlarda nasıl davranması gerektiği de antrenör tarafından aşılana davranışlardır (Arpınar ve Donuk.,2011). Spor ortamlarında sporcu antrenör arasındaki iletişim sporcunun ruhsal, sosyal ve fiziksel gelişimi açısından oldukça önemlidir (Jowett ve cockerill.,2003). İyi bir iletişim ortamının kurulması sporcu ve antrenöründe ilişkisini geliştirmekte sporcu için iyi bir motivasyon ve doyumunu artırmakta aynı zamanda becerilerinin gelişimini de olumlu etkilemektedir (Chelladurai,1993; chelladurai ve Riemer.,1998).

Bölüm 3

Yöntem

Bu başlık altında; “Araştırmanın modeli, araştırmaya dâhil edilen evren ve örneklem, verilerin toplanması, bu verileri toplamada kullanılan araçlar, toplanan verilerin analizi ve elde edilen analizler sonucunda yapılan istatistiksel yöntemler” bulunmaktadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu çalışma 15-18 yaş arası sporcuların yetenek gelişimini etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla hazırlanmış olup Evrenini; Van ilinin tuşba ilçesinde lisanlı bulunan 1236 sporcudan 15-18 yaş arası sporcular oluşturmaktadır. Örneklemi ise aynı ilin Tuşba ilçesinde yaşayan 15-18 yaş arasında bulunan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 500 sporcu yer almaktadır.

Veri Toplama Süreci

Anket uygulamasına geçilmeden önce katılımcılara yapılacak olan anketin içeriği, çalışma grubu, anket verilerinin kullanım alanı vb. özelliklerde bilgiler verilmiş olup katılımcıların gönüllülük esası göz önünde bulundurularak uygulamaya başlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Verilerin elde edilmesi amacıyla öncelikle araştırmacı tarafından oluşturulan demografik bilgi formu kullanılmıştır. Demografik bilgi formunda çalışmaya katılan sporcuların kaç yaşında olduğu, kaç yıldır spor yaptığı, antrenörleriyle ne kadar süredir birlikte çalıştığı, haftada kaç gün antrenman yaptığı, günde kaç saat antrenman yaptığı ve aktif olarak devam ettiği branşı sevip sevmediğiyle alakalı sorular bulunmaktadır. Demografik bilgi formuna ek olarak 2015 yılında yayınlanmış orijinal adı “Talent Development Environment Questionnaire for Sport” olan ve Türkçeye Sportif Yetenek Geliştirme Ortamı Ölçeği olarak çevirilen ölçek kullanılmıştır. Sportif Yetenek Geliştirme Ortamı Ölçeği 5 alt boyut ve 25 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; uzun vadede

gelişim (5 madde), bütünsel kaliteli hazırlık (7 madde), beklentilerin planlanması (5 madde), iletişim (4 madde) ve destekleyici çevre (4 madde) olarak isimlendirilmiştir. Bütünsel kaliteli hazırlık alt boyutunda yer alan maddeler ters kodlanmıştır.

Tablo 1

Faktör yapıların ölçtüğü özellikler

Uzun Vadede Gelişim	Gelişim programlarının ne dereceye kadar sporcuların uzun vadeli başarılarına yardımcı olmak üzere özel olarak planlandığı (örn. temel antrenman ve tamamlanmış gelişim, devam eden fırsatlar, ve kazanmaya yapılan vurgu).
Bütünsel Kaliteli Hazırlık	Müdahale programlarının ne dereceye kadar spor ortamının hem içinde hem de dışında hazırlandığı (örn. ilgili antrenör, zihinsel hazırlık ve dengeli yaşam).
Beklentilerin Planlanması	Spor gelişimi için hedeflerin ne dereceye kadar uyumlu belirlendiği (örn. hedef belirleme, hedef değerlendirmesi ve bireysel hedefler).
İletişim	Antrenörlerin ne dereceye kadar sporcu ile hem resmi hem de resmi olmayan ortamlarda etkin bir şekilde iletişim kurduğu (örn. gelişme yolu, antrenmanların mantığı ve geri bildirim).
Destekleyici Çevre	Tüm alanlarda sporcu için tutarlı, ulaşılabilir ve geniş kapsamlı bir destek ağının ne ölçüde mevcut olduğu (ör.profesyoneller,ebeveynler,antrenörler ve okullar).

Verilerin Analizi

Sportif Yetenek geliştirme ortamı anketi bu çalışmada farklı cinsiyetteki sporcuların katılmasıyla toplanan Verilerinin analizinde ortalama, standart sapma ve varyans analizi teknikleri kullanılmıştır. Verilerin normal ve homojen dağılıp dağılmadığını tespit etmek için normallik homojenlik testi yapılmıştır. Bu test sonucunda verilerin normal ve homojen dağıldığı tespit edilmiştir. Farklılıkları belirlemek için ikili gruplar için Independent Sample t testi, ikiden fazla gruplar için One Way ANOVA testi uygulanmıştır. Veriler SPSS17 paketiyle analiz edilmiş olup elde edilen bulgular istatistiksel olarak $p < 0.05$ düzeyinde anlamlılık ile test edilmiştir.

Bölüm4

Bulgular ve Yorum

Tablo 2

Araştırmaya Katılan Sporcuların Tanımlayıcı Özellikleri

Değişkenler	n	X±Ss	Min	Max
Yaş (yıl)	500	16.50±1.21	15	18
Spor Yaşı (yıl)	500	3.55±2.08	1.0	12.0
BKİ (kg/m ²)	500	20.01±2.79	14.02	28.72

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Sporcuların Demografik Bilgileri

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Erkek	153	30.6
	Kadın	347	69.4
BKİ	>18.5	157	31.4
	18.5-24.9	314	62.8
	25-29.9	29	5.8
Branş	Takım	321	64.2
	Bireysel	179	35.8
Spor Yılı	1-4	348	69.6
	5-10	152	30.4
Antrenörüyle çalışma süresi	1-2	287	57.4
	3 ve üzeri	213	42.6
Haftalık antrenman gün sayısı	1-3	307	61.4
	4 ve üzeri	193	38.6
Günlük antrenman saati	1-2	357	71.4
	3 ve üzeri	143	28.6

Katılımcıların ölçek ve alt ölçek puanlarına ilişkin betimsel istatistik ve normallik testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 4

Katılımcıların ölçek ve alt ölçeklerden aldıkları puanların betimsel istatistik ve normallik testi sonuçları

Ölçek	n	X±Ss	Min	Max	Skewness	Kurtosis
Uzun Vadede Gelişim	500	24.78±3.53	10.00	30.00	-.766	.491
Bütünsel Kaliteli Hazırlık	500	11.91±4.20	4.00	24.00	.071	-.613
Beklentilerin Planlanması	500	22.70±4.22	11.00	30.00	-.288	-.677
İletişim	500	18.63±3.54	6.00	24.00	-.566	-.094
Destekleyici Çevre	500	17.08±4.50	4.00	24.00	-.437	-.307
SY Toplam	500	95.10±10.74	61.00	126.00	.065	-.234

Tablo 4’de katılımcıların sporda yetenek gelişim ölçeğinden almış oldukları puanlar incelendiğinde sporda yetenek gelişim düzeylerinin orta seviyede olduğu, uzun vadede gelişim düzeylerinin yüksek, bütünsel kaliteli gelişim düzeylerinin orta seviyede, beklentilerin planlanması düzeylerinin orta seviyede, iletişim düzeylerinin orta düzeyde olduğu, destekleyici çevre düzeylerinin orta seviyede olduğu görülmüştür. Normallik testi sonuçlarına bakıldığında ise Skewness ile Kurtosis değerlerinin +1.50 ile -1.50 arasında olmasından ötürü ölçeklerin dağılımı normal kabul edilmiştir (Bakır ve Aydın, 2015).

Tablo 5

Katılımcıların ölçek puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Grup	n	X±Ss	sd	t	p
Uzun Vadede Gelişim	Erkek	153	24.65±3.59	498	-.550	.582
	Kadın	347	24.84±3.51			
Bütünsel Kaliteli Hazırlık	Erkek	153	11.98±3.81	498	.256	.798
	Kadın	347	11.88±4.36			
Beklentilerin Planlanması	Erkek	153	22.63±4.05	498	-.246	.806
	Kadın	347	22.73±4.30			
İletişim	Erkek	153	17.96±3.73	498	-2.830	.005*
	Kadın	347	18.93±3.41			
Destekleyici Çevre	Erkek	153	16.88±3.90	498	-.681	.496
	Kadın	347	17.17±4.74			
SY Toplam	Erkek	153	94.10±9.93	498	-1.389	.166
	Kadın	347	95.54±11.07			

*p<0.05

Tablo 5’de, yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde katılımcıların sporda yetenek gelişim ölçeği iletişim alt boyutu düzeylerinin cinsiyet açısından anlamlı olarak farklılaştığı gözlenmiştir. Kadın katılımcıların iletişim düzeyleri (X=18.93), erkek katılımcıların iletişim düzeylerine (X=17.96) göre daha yüksek bulunmuştur (t=-2.830, p<0.05). Buna göre kadın katılımcıların erkek katılımcılardan daha yoğun iletişim becerilerine sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Araştırmanın diğer değişkenleri olan; uzun vadede gelişim (t=-.550), bütünsel kaliteli hazırlık (t=.256), beklentilerin planlanması (t=-.246), destekleyici çevre (t=-.681) ve SY toplam (t=-1.389) ortalama puanlarının cinsiyet açısından anlamlı olarak farklılaşmadığı gözlenmiştir (p>0.05).

Tablo 6

Katılımcıların ölççek puanlarının bki sınıflamasına göre karşılaştırılmasına ilişkin One-Way ANOVA sonuçları

Değişkenler	Grup	n	X±Ss		KT	sd	KO	F	p
Uzun Vadede Gelişim	Zayıf (<18.5 kg/m ²)	157	24.53±3.70	G.Ararası	16.007	2	8.003	.641	.527
	Normal (18.5-24.9 kg/m ²)	314	24.91±3.51	G.İçİ	6204.351	497	12.484		
	Hafif Şişman (25-29.9 kg/m ²)	29	24.66±2.82	Toplam	6220.358	499			
Bütünsel Kaliteli Hazırlık	Zayıf (<18.5 kg/m ²)	157	12.28±4.40	G.Ararası	58.385	2	29.193	1.66 3	.191
	Normal (18.5-24.9 kg/m ²)	314	11.65±4.12	G.İçİ	8725.383	497	17.556		
	Hafif Şişman (25-29.9 kg/m ²)	29	12.66±3.81	Toplam	8783.768	499			
Beklentilerin Planlanması	Zayıf (<18.5 kg/m ²)	157	22.63±4.24	G.Ararası	2.329	2	1.164	.065	.937
	Normal (18.5-24.9 kg/m ²)	314	22.75±4.26	G.İçİ	8895.863	497	17.899		
	Hafif Şişman (25-29.9 kg/m ²)	29	22.55±3.78	Toplam	8898.192	499			
İletişim	Zayıf (<18.5 kg/m ²)	157	18.62±3.47	G.Ararası	71.086	2	35.543	2.86 5	.058
	Normal (18.5-24.9 kg/m ²)	314	18.77±3.50	G.İçİ	6165.464	497	12.405		
	Hafif Şişman (25-29.9 kg/m ²)	29	17.14±4.02	Toplam	6236.550	499			
Destekleyici Çevre	Zayıf (<18.5 kg/m ²)	157	16.80±4.80	G.Ararası	20.453	2	10.226	.505	.604
	Normal (18.5-24.9 kg/m ²)	314	17.19±4.43	G.İçİ	100063.185	497	20.248		
	Hafif Şişman (25-29.9 kg/m ²)	29	17.45±3.39	Toplam	10083.638	499			
SY Toplam	Zayıf (<18.5 kg/m ²)	157	94.85±11.32	G.Ararası	32.791	2	16.396	.142	.868
	Normal (18.5-	314	95.29±10.53	G.İçİ	57561.007	497	115.81 7		

24.9 kg/m ²)						
Hafif						
Şişman (25-29.9 kg/m ²)	29	94.45±10.14	Toplam	57593.798	499	

*p<0.05

Tablo 6'da, yapılan tek yönlü ANOVA testi incelendiğinde katılımcıların sporda yetenek gelişim düzeyi ölçeği; uzun vadede gelişim (F=.641), bütünsel kaliteli hazırlık (F=1.663), beklentilerin planlanması (F=.065), iletişim (F=.058), destekleyici çevre (F=.604), ve SY toplam (F=.868) düzeylerinde anlamlı farklılaşma olmadığı saptanmıştır (p>0.05).

Tablo 7

Katılımcıların ölçek ve alt ölçekten aldıkları puanların takım/bireysel branş değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Grup	n	X±Ss	sd	t	p
Uzun Vadede Gelişim	Takım	321	25.17±3.48	498	3.343	.001*
	Bireysel	179	24.08±3.53			
Bütünsel Kaliteli Hazırlık	Takım	321	11.61±4.24	498	-2.130	.034*
	Bireysel	179	12.44±4.08			
Beklentilerin Planlanması	Takım	321	22.82±4.13	498	.817	.414
	Bireysel	179	22.50±4.38			
İletişim	Takım	321	18.49±3.62	498	-1.220	.223
	Bireysel	179	18.89±3.38			
Destekleyici Çevre	Takım	321	17.11±4.63	498	.159	.874
	Bireysel	179	17.04±4.25			
SY Toplam	Takım	321	95.19±10.87	498	.245	.806
	Bireysel	179	94.94±10.53			

*p<0.05

Tablo 7'de verilen bağımsız örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde katılımcıların takım/bireysel branş değişkeni açısından uzun vadede gelişim ve bütünsel kaliteli hazırlık boyutunda anlamlı fark gözlenmiştir (p<0.05). Takım branşına sahip olan bireylerin (X=25.17), bireysel branşa sahip olan bireylere (X=24.08) göre uzun vadede gelişim düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (t=3.343). Buna göre takım branşına sahip olan sporcular bireysel branştakilere göre sporda yetenek gelişimini geliştirilmesi açısından uzun vadede daha yoğun gelişime sahiptirler. Ayrıca bireysel branşa sahip olan bireylerin (X=12.44), takım branşına sahip olan bireylere (X=11.61) göre bütünsel kaliteli hazırlık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (t=-2.130). Buna göre bireysel branşa sahip

olan sporcular takım branşlarındakilere göre sporda yetenek gelişimini geliştirilmesi açısından daha yoğun bütünsel kaliteli hazırlık düzeylerine sahiptirler. Ancak, takım ve bireysel branşlardaki sporcuların beklentilerin planlanması ($t=.817$), iletişim ($t=-1.220$), destekleyici çevre ($t=.159$) ve SY toplam ($t=.245$) puanları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı bulunmuştur ($p>0.05$).

Tablo 8

Katılımcıların ölçek ve alt ölçek puanlarının spor yaşına göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Grup	n	X±Ss	sd	t	p
Uzun Vadede Gelişim	1-4 yıl	348	24.69±3.57	498	-.846	.398
	5-10 yıl	152	24.98±3.45			
Bütünsel Kaliteli Hazırlık	1-4 yıl	348	11.81±4.10	498	-.810	.418
	5-10 yıl	152	12.14±4.41			
Beklentilerin Planlanması	1-4 yıl	348	22.54±4.19	498	-1.290	.198
	5-10 yıl	152	23.07±4.27			
İletişim	1-4 yıl	348	18.51±3.58	498	-1.190	.235
	5-10 yıl	152	18.91±3.42			
Destekleyici Çevre	1-4 yıl	348	16.87±4.43	498	-1.593	.112
	5-10 yıl	152	17.57±4.61			
SY Toplam	1-4 yıl	348	94.42±10.51	498	-2.166	.031*
	5-10 yıl	152	96.67±11.14			

* $p<0.05$

Tablo 8'de, yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde katılımcıların spor yaşına göre sporda yetenek gelişimi ölçeği SY Toplam düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığı gözlenmiştir ($p<0.05$). SY Toplam düzeyleri 5-10 yıl spor yaşı aralığındaki sporcuların ($X=96.67$), 1-4 yıl spor yaşı aralığındakilere göre ($X=94.42$) daha yüksek bulunmuştur ($t=-2.166$). Buna göre daha fazla spor yaşına sahip olan sporcuların daha fazla sporda yetenek gelişimi becerilerine sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Araştırmanın diğer değişkenleri olan; uzun vadede gelişim ($t=-.846$), bütünsel kaliteli hazırlık ($t=-.810$), beklentilerin planlanması ($t=-1.290$), iletişim ($t=-1.190$) ve destekleyici çevre ($t=-1.593$) ortalama puanlarının spor yaşı yönünden anlamlı olarak farklılaşmadığı gözlenmiştir ($p>0.05$).

Tablo 9

Katılımcıların ölçek ve alt ölçek puanlarının antrenörüyle çalışma süresine göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Grup	n	X±Ss	sd	t	p
Uzun Vadede Gelişim	1-2 yıl	287	25.14±3.49	498	2.699	.007*
	3 ve üzeri	213	24.29±3.53			
Bütünsel Kaliteli Hazırlık	1-2 yıl	287	11.34±4.23	498	-3.545	.000*
	3 ve üzeri	213	12.67±4.03			
Beklentilerin Planlanması	1-2 yıl	287	23.04±4.15	498	2.083	.038*
	3 ve üzeri	213	22.25±4.29			
İletişim	1-2 yıl	287	18.98±3.55	498	2.604	.010*
	3 ve üzeri	213	18.15±3.47			
Destekleyici Çevre	1-2 yıl	287	17.35±4.83	498	1.561	.119
	3 ve üzeri	213	16.72±3.97			
SY Toplam	1-2 yıl	287	95.86±11.09	498	1.837	.067
	3 ve üzeri	213	94.08±10.19			

*p<0.05

Tablo 9'da verilen bağımsız örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde sporcuların antrenörleriyle çalışma süresine göre uzun vadede gelişim, bütünsel kaliteli hazırlık, beklentilerin planlanması ve iletişim düzeylerinde anlamlı fark gözlenmiştir (p<0.05). 1-2 yıl antrenörüyle çalışma süresine sahip olan bireylerin (X=25.14), 3 yıl ve üzeri antrenörüyle çalışma süresine sahip olan bireylere (X=24.29) göre uzun vadede gelişim düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (t=2.699).

Tablo 10

Katılımcıların ölçek ve alt ölçek puanlarının haftada antrenman yaptığı gün sayısına göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Grup	n	X±Ss	sd	t	p
Uzun Vadede Gelişim	1-3 yıl	307	24.66±3.50	498	-.906	.365
	4 ve üzeri	193	24.96±3.59			
Bütünsel Kaliteli Hazırlık	1-3 yıl	307	12.03±4.14	498	.815	.415
	4 ve üzeri	193	11.72±4.28			
Beklentilerin Planlanması	1-3 yıl	307	22.73±4.18	498	.171	.864
	4 ve üzeri	193	22.66±4.30			
İletişim	1-3 yıl	307	18.53±3.52	498	-.816	.415
	4 ve üzeri	193	18.79±3.56			
Destekleyici Çevre	1-3 yıl	307	16.97±4.36	498	-.698	.486
	4 ve üzeri	193	17.26±4.71			
SY Toplam	1-3 yıl	307	94.92±10.29	498	-.473	.637
	4 ve üzeri	193	95.39±11.45			

*p<0.05

Tablo 10'da verilen bağımsız örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde sporcuların haftada antrenman yaptığı gün sayısına göre uzun vadede gelişim, bütünsel kaliteli hazırlık, beklentilerin planlanması, iletişim düzeyleri, destekleyici çevre ve SY toplam değerleri arasında anlamlı fark gözlenmemiştir (p<0.05).

Tablo11

Katılımcıların ölçek ve alt ölçek puanlarının günde antrenman yaptığı saat sayısına göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Grup	n	X±Ss	sd	t	p
Uzun Vadede Gelişim	1-2 yıl	357	24.60±3.55	498	-1.791	.074
	3 ve üzeri	143	25.22±3.46			
Bütünsel Kaliteli Hazırlık	1-2 yıl	357	12.15±4.24	498	2.007	.045*
	3 ve üzeri	143	11.31±4.02			
Beklentilerin Planlanması	1-2 yıl	357	22.56±4.06	498	-1.203	.229
	3 ve üzeri	143	23.06±4.59			
İletişim	1-2 yıl	357	18.52±3.49	498	-1.118	.264
	3 ve üzeri	143	18.91±3.65			
Destekleyici Çevre	1-2 yıl	357	16.79±4.50	498	-2.283	.023*
	3 ve üzeri	143	17.80±4.43			
SY Toplam	1-2 yıl	357	94.62±10.41	498	-1.600	.110
	3 ve üzeri	143	96.31±11.49			

*p<0.05

Tablo 11'da verilen bağımsız örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde sporcuların günde antrenman yaptığı saat sayısına göre bütünsel kaliteli hazırlık

ve destekleyici çevre toplam değerleri arasında anlamlı fark gözlenmiştir ($p < 0.05$).

Tablo 12

Kriter ve yetenek gelişimi arasındaki verilerin istatistiksel anlamlılık düzeyleri arasındaki ilişkiler

Kriter	Uzun vadede gelişim	Bütünsel kaliteli hazırlık	Beklentilerin planlanması	İletişim	Destekleyici çevre	SY Toplam
Cinsiyet	YOK	YOK	YOK	VAR	YOK	YOK
Beden Kütle İndeksi	YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	YOK
Branş	VAR	VAR	YOK	YOK	VAR	YOK
Spor Yaşı	YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	VAR
Antrenörüyle Çalışma Süresi	VAR	VAR	VAR	VAR	YOK	YOK
Haftada Kaç Gün Çalıştığı	YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	YOK
Günde Kaç Saat Çalıştığı	YOK	VAR	YOK	YOK	VAR	YOK

Çalışmanın sonuçlarına göre veriler yukarıdaki gibi özetlenmiştir.

Bölüm 5

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

15 – 18 yaş aralığındaki gönüllü 500 sporcuya uygulanan anketlerle ve anketlerden elde edilen verilerin analiziyle sporcuların yetenek gelişimlerini etkileyen faktörler incelenmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler için; sporcuların tanımlayıcı özellikleri, demografik bilgileri ve katılımcıların ölçek-alt ölçek puanlarına ilişkin betimsel istatistik ve normallik testi sonuçlarından ulaşılan bulgulardan yola çıkarak belirlenmiştir. Sonuçlar da bu kriterlere göre ayrı ayrı analiz edilecektir.

Katılımcıların bağımsız örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde sporcuların günde antrenman yaptığı saat sayısına göre uzun vadede gelişim, beklentilerin planlanması, iletişim ve sporda yetenek düzeylerinde anlamlı bir farklılık gözlemlenmezken ($p>0.05$), bütünsel kaliteli hazırlık ve destekleyici çevre düzeylerinde anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Günde 1-2 saat antrenman yapan bireylerin 3 saat ve üzeri antrenman yapan bireylere göre bütünsel kaliteli hazırlık düzeylerinde daha yoğun gelişime sahip olduğu, 3 saat ve üzeri antrenman yapan bireylerin ise günde 1-2 saat antrenman yapan bireylere göre uzun vadede gelişim, iletişim, destekleyici çevre, beklentilerin planlanması ve sporda yetenek daha yoğun gelişime sahip olduğu belirlenmiştir.

Çocukların spora katılımı mutluluk durumlarını ve sosyal becerilerini pozitif yönde etkilemektedir. Spora katılan çocukların sosyal kaygılarında azalma meydana geldiği belirlenmiştir (Findlay, 2006). 15-18 yaş grubunda yapılan çalışmada ise bu grup aralığında spor yapan çocukların kendilerine güvenlerinin yüksek olduğu ve toplumlu uyumlu oldukları belirlenmiştir (Salar ve ark., 2012). Fiziksel aktivitelerle büyüyen çocukların temel hareket becerilerinin geliştiği ve özel beceri gereken alanlarda daha hazır oldukları belirlenmiştir (Özer ve Özer, 2016).

İlkokul öğrencileri üzerinde, fiziki etkinlik ve oyun üzerine verilen derslerin çocukların motorik özelliklerinin gelişmesine etkisinin olup olmadığını belirlemek için 9 ve 10 yaşlarında olan 52 çocuk üzerinde araştırma yapılmıştır. Yapılan bu çalışmada 23 çocuk kontrol grubunu 29 çocuk ise deney grubunu

oluşturmuştur. Kontrol ve deney gruplarının ön test-son test sonuçları incelendiğinde fiziksel etkinliklerde deney grubunun kontrol grubuna nazaran daha iyi sonuçlar verdiği saptanmıştır (Yılmaz ve Bozkurt,2017).

Ortaöğretim öğrencilerinin uyum becerileri üzerine 183 öğrenci üzerinde yürütülen çalışmada sporunu düzenli yapanların çevreleri ve kendileriyle daha çok uyum içinde olduğu belirlenmiştir (Şenduran,2008). Yaptığımız çalışmada elde edilen sonuçlar bu çalışmalarda elde edilen sonuçlar ile örtüşmektedir.

Yetenek gelişimini etkileyen faktörler, destekleyici çevre açısından irdelendiğinde ise bu hususta birçok çalışmanın olduğu belirlenmektedir(Çaman ve ark. 2011), Ankara ilinde bulunan yetiştirme yurdunda yaşayan ergenlerin fiziksel etkinlik düzeyi üzerine etkisinin araştırıldığı çalışmada spor yapan bireylerin kötü alışkanlıklarının daha az olduğunu daha olumlu davranışlar sergilediğini ve yaşam kalitesinin daha iyi olduğunu belirlemiştir.

Yetiştirme yurdunda kalan liselilerin spora yönelik davranışlarının araştırıldığı bir çalışmada sporun olumlu etkilerinin olduğu belirlenmiştir (Mızrak ve ark., 2017).

Ergenlerin yalnızlığı ve umutsuzluğunu incelemek için spor ve önleyici sosyal destek yaklaşımıyla yapılan fiziksel aktivitelerin etkisini belirlemek amacıyla yetiştirme yurdunda yaşayan 48 bireyle aileleri ile birlikte yaşayan 42 bireyin verileri karşılaştırılmıştır. Bu verilerin karşılaştırılması spor yapıp yapmadığına göre ve cinsiyet faktörlerine göre incelenmiştir. Yapılan incelemede hem yetiştirme yurdunda hem de aileleriyle birlikte yaşayan bireylerin umutsuzluk ve yalnızlık düzeylerinde cinsiyetler arası anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yaşadıkları çevreye ve spor yapıp yapmadıklarına göre incelendiğinde ise hem aileleriyle hem de yetiştirme yurdunda yetişen bireylerin umutsuzluk ve yalnızlık düzeylerinde cinsiyetler arası bir fark bulunamamıştır (Gümüş ve ark., 2011). Yaptığımız çalışmada ise katılımcıların cinsiyet kriterine göre sportif gelişim alt ölçeği boyutları arasında destekleyici çevre alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Katılımcıların spor yapıp yapmadığına göre incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Ergen kızların uyum problemlerinin azaltılmasında futbolun etkilerini belirlemek için 22 ergen kızın (12 deney, 10 kontrol) yer aldığı çalışmada; sosyal uyum problemlerinin futbola katılmaları sonucunda azaldığı belirlenmiştir. Uygulanan program sonrasında sosyalleşme durumları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmektedir (Hulusi ve ark., 2015). Yaptığımız çalışmada ise iletişim kriteri incelendiğinde cinsiyet, branş ve antrenörleriyle çalışma süresi kriterlerinde anlamlı bir fark bulunmakta iken diğer kriterlerde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Türk sporcusunun spordan beklentileri üzerine 1996 yılında Ankara, İzmir ve Manisa illerinde 15 branştan toplam 451 sporcu üzerinde yapılan çalışmada; iyi bir görünüme sahip olmak, hayatını spor yaparak kazanmak, sporla ilgili üniversite düzeyinde eğitim görmek ile ilgili beklentilere ilişkin sporcuların görüşleri cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir (Sunay ve Saracaloğlu, 2003). Yaptığımız çalışmamızda ise beklentilerin planlanması kriterinde boy, branş ve antrenörüyle çalışma süresi kriterlerinde anlamlı bir fark bulunurken, diğer kriterlerde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Spor salonlarına yönelik hizmet kalitesi algısını belirlemek için 417 düzenli antrenman yapan kişilerin üzerinde yapılan çalışmada yaş ve spor yapma yılı ile spora bağlılık seviyesinde anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir (Can ve Kızılet, 2021). Spora bağlılık ölçeğinin güvenilirlik ve geçerliliğini belirlemek için Yozgat Bozok Üniversitesi'nde 391 öğrenci (173 Kadın, 218 Erkek) üzerinde yapılan çalışmada spora bağlılıkla zinde olma, adanma, içselleştirme kavramları arasında benzer sonuçlar elde edilmiştir (Sırgancı ve ark., 2019). Yaptığımız çalışmamızda ise bütünsel kaliteli hazırlık kriterinde boy, cinsiyet, branş, günde kaç saat antrenman yaptığı ve antrenörüyle çalışma süresi kriterlerinde anlamlı bir farklılık bulunurken, diğer kriterlerde anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Ankara, İstanbul ve İzmir'de bulunan 16 spor işletmesinde 1000 spor yapan birey üzerinde yapılan çalışmada hizmet kalitesinin spor işletmeleri üzerindeki etkileşimi üzerine yapılan çalışmada istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Ceyhun, 2006).

Spor işletmelerinde hizmet kalitesi üzerine Ankara'da spor salonlarına üye olan 205 birey (114 Erkek, 91 Kadın) üzerinde yapılan çalışmada fiziksel ortam faktöründe cinsiyet değişkeninin istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı belirlenmiştir (Baş ve ark., 2017).

218 hokey ile ilgilenen birey üzerinde yaş, cinsiyet, hane geliri ve takım kimliği faktörlerinin hizmet deneyimine etkisi üzerine yaptıkları çalışmada kadınların hizmet kalitesi açısından daha pozitif bakış açısına sahip oldukları belirlenmiştir (Greenwell ve Pastore, 2004).

Fitness merkezlerinin egzersiz motivasyon üzerinden segmentlere ayırmayı ve hizmet kalitesine göre profil oluşturmak için 378 birey üzerinde yapılan çalışmada egzersize katılımın yoğunluğu ile hizmet kalitesi karşılaştırıldığında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir (Tsitkari ve ark., 2017).

Portekiz'deki 151 spor kulübünden farklı sporcular üzerinde çalışanların yetkinliklerinin bütünsel kaliteli hazırlığa etkisi incelendiğinde anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir (Vieira ve Ferreira, 2017). Spora bağlılık ölçeğinin uyarlanıp geçerliliğinin ve güvenilirliğinin belirlenmesi 1218 sporcudan alınan veriler doğrultusunda yapılan çalışmalarda yaş değişkeninde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir (Kayhan ve ark., 2020; Kayhan ve ark., 2021).

15-16 yaş aralığındaki 78 Belçikalı genç futbolcu üzerinde yapılan çalışmada sporcuların morfolojik (kilo, boy, vücut kitle endeksi, vücut yağı), futbola özgü (top sürme) ve kondisyon (çeviklik, hız, esneklik ve kuvvet) testleri yapılmıştır. Kovaryans analizi, çeşitli morfoloji ve uygunlukla ilgili parametrelerin yaş grupları arasında farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Bu bulgular biyolojik olgunlaşmanın motor koordinasyon becerilerinden çok morfoloji ve zindeliği etkilediğini göstermektedir. Sonuç olarak, gelecek vaat eden ve diğerlerine göre daha geç olgunlaşan oyuncuların okullarını bırakıp sadece spora yönelmelerini önlemek için, tek boyutlu yaklaşımlardan kaçınmanızı ve yetenek belirleme ve seçme sürecinde biyolojik olgunluk durumu ölçümlerinin yanı sıra olgunluktan bağımsız performans testlerini dahil edilmesi gerektiğini önermişlerdir (Vandendriessche ve ark., 2012).

Yapılan çalışmalarda, çocuklarda artan fiziksel aktivite seviyeleri ile daha yüksek benlik saygısı ve yaşamın sonraki dönemlerinde fiziksel aktivite arasında da çeşitli bağlantılar olduğunu göstermişlerdir (Daley ve ark, 2006; Ekelund ve ark., 2008; Choi, 2000). Takım oyunlarına katılmanın daha sonraki yaşamda sağlığı ve yaşam kalitesini iyileştirdiği de gösterilmiştir (Bloom ve ark., 2008). Yaptığımız araştırmada da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Spor yapan kızlar hakkındaki bulgulardan yola çıkarak, destekleyici çevre etkisinin erkeklere sunulan imkânlardan daha az olduğu sonucuna varılmıştır (Chandler ve ark., 2007; Grappendorf, 2011; Slater ve Tiggemann, 2010). Ebeveynleri özgün yönü olmayan görüşler sunduğu için kızların aile geçmişinin spora katılmama kararlarını etkilediği belirlenmiştir (Daniels, 2009).

Öneriler

- ✓ 15-18 yaş arasındaki sporcuları daha bilinçli bir şekilde planlanan fiziksel aktivitelerle desteklenmesi sosyal becerilerinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.
- ✓ Yetkili kurumlar sporcuların günlük çalışma saatlerinin ve antrenörle çalışma sürelerinin organize edilmesini düzenleyip daha verimli çalışılmasının sağlanmasına öncülük etmelidir.
- ✓ 15-18 yaş arasındaki bireylerin fiziksel ve zihinsel gelişimlerini sağlayacak spor branşlarına yönelmelerinde ailelerinin de katkısı, mental ve fiziksel sağlıklarının gelişiminde ve pozitif yönde etkilenmesinde önemli rol oynamaktadır.

Kaynaklar

- Abbott, A.ve Collins, D. (2002). A theoretical and empirical analysis of a state of the art talent identification model. *High ability studies*, 13(2), 157-178.
- Abbott, A.ve Collins, D. (2004). Eliminating the dichotomy between theory and practice in talent identification and development: considering the role of psychology. *Journal of sports sciences*, 22(5), 395-408.
- Acar, M. F. (2000). *Kurumsal temelleriyle futbolda çocuk ve gençlerin antrenmanları*. İzmir: Meta Basım.
- Açıkkada, C., Ergen, E., Alpar, R., Sarpyener, K. (1991). Erkek sporcularda vücut kompozisyonu parametrelerinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 1-25.
- Ağaoğlu, S. A. (1994). *Türkiye'deki 11-15 yaş grubu güreşçilerde yetenek seçimi* Marmara Üniversitesi. Doctoral dissertation
- Alexander, V.ve Krane, V. (1996). Relationships among performance expectations, anxiety, and performance in collegiate volleyball players. *Journal of Sport Behavior*, 19(3), 246.
- Altıntaş, A., Çetinkalp, Z. K., Aşçı, F. H. (2012). Antrenör-sporcu ilişkisinin değerlendirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3), 119-128.
- Amorose, A. J., Anderson-Butcher, D. (2007). Autonomy-supportive coaching and self-determined motivation in high school and college athletes: A test of self-determination theory. *Psychology of sport and exercise*, 8(5), 654-670.
- Arıpınar, E., Donuk, B. (2011). Fair play: spor yönetim ve organizasyonlarında etik yaklaşımlar. Ötüken.
- Ashton, C., Morton, L. (2005). Managing talent for competitive advantage: *Taking a systemic approach to talent management*. *Strategic HR review*.

- Baker, J.ve Schorer, J. (2010). Identification and development of talent in sport: Introduction to the special issue. *Talent development & excellence*, 2(2), 119-121.
- Barling, J. Beattie, R. (1983). Self-efficacy beliefs and sales performance. *Journal of Organizational Behavior Management*, 5(1), 41-51.
- Baş. M, Çelik, A., Solak, N. (2017). Spor işletmelerinde algılanan hizmet kalitesi üzerine bir araştırma. *Gaziantep üniversitesi spor bilimleri dergisi*, 2(4), 1-11.
- Başer, E. (1998). *Uygulamalı spor psikoloji*. Ankara: Sporsal Kuram Dizisi, Bağırhan Yayınevi.
- Baxter-Jones, A. D. (1995). Growth and development of young athletes. *Sports medicine*, 20(2), 59-64.
- Bayraktar, I., Pekel, H., Yaman, M., Aydos, L. (2010). *Atletizmde türkiye norm değerleri*. Ata ofset yayıncılık.
- Bloom, B. (1985). *Developing talent in young people*: BoD–Books on Demand.
- Bloom, G. A.ve Loughhead, T. M., Newin, J. (2008). Team building for youth sport. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 79(9), 44-47.
- Bompa, T. O. (1986). *Theory and Methodology Of Training*, Kendall Hunt Pub. Comp.
- Bompa, T. O. (1998). *Antrenman kuramı ve yöntemi spor verimin Anahtarı*.Ankara: Spor Kitabevi.
- Bompa, T. O. (1999). *Periodization Training: theory and methodology-4th. Theory and Methodology-4th*. Human Kinetics publishers.
- Bullock, N., Gulbin, J. P., Martin, D. T., Ross, A., Holland, T., & Marino, F. (2009). Talent identification and deliberate programming in skeleton: ice novice to Winter Olympian in 14 months. *Journal of sports sciences*, 27(4), 397-404.

- Can .E , Kızılet , A. (2021) Düzenli olarak antrenman yapan bireylerin spor salonlarına yönelik hizmet kalitesi algılarının spora bağlılığa etkisi. *Spor Eğitim Dergisi*, 5(3), 87-97.
- Ceyhun, S. (2017). *Spor işletmelerinde hizmet kalitesi*. LAP LAMBERT Academic Publishing.
- Champ, F. M., Nesti, M. S.&Ronkainen, N. J., Tod, D. A., & Littlewood, M. A. (2020). An exploration of the experiences of elite youth footballers: The impact of organizational culture. *Journal of Applied Sport Psychology*, 32(2), 146-167.
- Chandler, T., Vamplew, W.& Cronin, M. (2007). *Sport and physical education: The key concepts*: Routledge.
- Chelladurai P. (1993). *Leadership*. USD: Handbook on Research on Sport Psychology, s. 647–671.
- Chelladurai, P.&Riemer, H. A. (1998). Measurement of leadership in sport. *Advances in sport and exercise psychology measurement*, 227-253.
- Choi, P. Y. (2005). *Femininity and the physically active woman*. London: Routledge.
- Cihan, B. B.& Ilgar, E. A., Sırgancı, G. (2018). “Spora bağlılık ölçeği” nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 7(17), 171-191.
- Collins, D., MacNamara, Á.& Cruickshank, A. (2019). Research and practice in talent identification and development—Some thoughts on the state of play. *Journal of Applied Sport Psychology*, 31(3), 340-351.
- Côté, J. (1999) The influence of the family in the development of talent in sport. *The Sport Psychologist*, 13(4): 395-417
- Cote, J.& Fraser-Thomas, J. (2007). *The health and developmental benefits of youth sport participation*.
- Csikszentmihalyi, M., Rathunde, K.&Whalen, S. (1997). *Talented teenagers: The roots of success and failure*. London: Cambridge University Press.

- Çaman, Ö. K.&Özcebe, H. (2011). Ankara'da yetiştirme yurtlarında yaşayan ergenler: Ruhsal belirtileri, fiziksel etkinlik düzeyi ve ilişkili etkenler. *Türk Psikiyatri Derg*, 22(2), 93-103.
- Daley, A. J., Copeland, R. J., Wright, N. P.& Roalfe, A., Wales, J. K. (2006). Exercise therapy as a treatment for psychopathologic conditions in obese and morbidly obese adolescents: a randomized, controlled trial. *Pediatrics*, 118(5), 2126-2134.
- Daniels, E. A. (2009). The indivisibility of women athletes in magazines for teen girls. *Women in Sport & Physical Activity Journal*, 18(2), 14.
- Demiral, Ş. (2007). *Bayan judoculada yetenek seçimi* , Marmara Üniversitesi. Doktora tezi.
- Druckman, D. E.& Bjork, R. A. (1994). *Learning, remembering, believing: Enhancing human performance*. National Academy Press.
- Dundar, H., & Lewis, D. R. (1998). Determinants of research productivity in higher education. *Research in higher education*, 39(6), 607-631.
- Ekelund, U., Brage, S., Besson, H., Sharp, S.& Wareham, N. J. (2008). Time spent being sedentary and weight gain in healthy adults: reverse or bidirectional causality?. *The American journal of clinical nutrition*, 88(3), 612-617.
- Epstein D. (2013) *The Sports Gene. Inside the Science of extraordinary Athletic Performance. The gene-Free Model of Expertise*. New York Penguin Group
- Ericsson, K. A., Krampe, R. T.&Tesch-Römer, C. (1993). The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. *Psychological review*, 100(3), 363.
- Ericsson, K. A.&Lehmann, A. C. (1996). Expert and exceptional performance: Evidence of maximal adaptation to task constraints. *Annual review of psychology*, 47(1), 273-305.
- Findlay, L. (2006). *Come out and play: Shyness in childhood and the benefits of sports participation*. Carleton University: Doctoral dissertation.

- Ford, P., De Ste Croix, M., Lloyd, R., Meyers, R., Moosavi, M., Oliver, J., & Williams, C. (2011). The long-term athlete development model: Physiological evidence and application. *Journal of sports sciences*, 29(4), 389-402.
- Fraser-Thomas, J. L., Côté, J., & Deakin, J. (2005). Youth sport programs: An avenue to foster positive youth development. *Physical education & sport pedagogy*, 10(1), 19-40.
- Fraser-Thomas, J., & Côté, J. (2009). Understanding adolescents' positive and negative developmental experiences in sport. *The sport psychologist*, 23(1), 3-23.
- Gagné, F. (1985). Giftedness and talent: Reexamining a reexamination of the definitions. *Gifted child quarterly*, 29(3), 103-112.
- Gagné, F., St Père, F. (2001). When IQ is controlled, does motivation still predict achievement?. *Intelligence*, 30(1), 71-100.
- Geisler, G. W., Leith, L. M. (1997). The effects of self-esteem, self efficacy, and audience presence on soccer penalty shot performance. *Journal of Sport Behavior*, 20(3), 322.
- Gonçalves, C. E., Rama, L. M. Figueiredo, A. B. (2012). Talent identification and specialization in sport: an overview of some unanswered questions. *International journal of sports physiology and performance*, 7(4), 390-393.
- Gotsch, K., Annet, J. L., Holmgren, P., & Gilchrist, J. (2002). Nonfatal sports- and recreation-related injuries treated in emergency departments-United States, July 2000-June 2001 (Reprinted from mmwr, vol 51, pg 736-740, 2002). *Jama-Journal of the american medical association*, 288(16), 1977-1979.
- Grappendorf, H. (2011). Where we've been, where we are, where we're going: girls and women in sport and physical activity. *Women in Sport & Physical Activity Journal*, 20(1), 93-95.

- Greenwell, T. C., Fink, J. S.&Pastore, D. L. (2002). Perceptions of the service experience: Using demographic and psychographic variables to identify customer segments. *Sport marketing quarterly*, 11(4).
- Gümüş, S. S., Öz, A. Ő.&Kırımoğlu, H. (2011). Sports and physical activity as a preventative social support approach to loneliness and hopelessness of adolescents. *Journal of Human Sciences*, 8(2), 1-14.
- Hellandsig, E. T. (1998). Motivational predictors of high performance and discontinuation in different types of sports among talented teenage athletes. *International Journal of Sport Psychology*.
- Horton, S. (2013). Environmental influences on early development in sports experts. England: Routledge.
- Howe, M. J., Davidson, J. W.& Sloboda, J. A. (1998). Innate talents: Reality or myth?. *Behavioral and brain sciences*, 21(3), 399-407.
- Hulusi, Alp., Ergöl, O. K.&Ada, E. N., Çamlıyer, H. (2015). Yetiştirme yurtlarında kalan sosyal uyum ve davranış problemi olan ergen kızların uyum problemlerinin azaltılmasında takım sporlarından futbolun etkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 113-120.
- Jackson, L. S.&Pradubraj, P. (2004). Introduction: Environmental conflict in the Asia-Pacific. *Asia Pacific Viewpoint*, 45(1), 1-11.
- Jowett, S., Cockerill, I. M. (2003). Olympic medallists' perspective of the athlete–coach relationship. *Psychology of sport and exercise*, 4(4), 313-331.
- Jowett, Sophia.&Cockerill, I. M. (2002). Incompatibility in the coach-athlete relationship. *Solutions in sport psychology*, 16, 31.
- Karakoç, Ö., Yüksek, S.& Aydın, A. D., Karakoç, B, Yetiő, Ü, Baydil, B. (2011). Milli Takım Düzeyindeki Erkek Judocuların Kulüp Antrenörlerinde Gözlemledikleri Etik Dıőı Davranışlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 321-332.
- Kasap, H. (1990). Sporda yetenek seçimi ve ölkemizdeki durum. *Beden Eğitimi ve Spor Araőtirmaları Dergisi*, 1(3), 36-38.

- Kayhan, R. F., Bardakçı, S.&Caz, Ç. (2020). Spora Bağıllık Ölçeği'ni Türkçe'ye Uyarlama Çalışması. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 9(3).
- Kayhan, R. F.&Kalkavan, A., Terzi, E. (2021). Fitness salonlarında spor yapan bireylerin egzersiz bağımlılığı düzeyleri ve ilişkili değişkenler. *Bağımlılık Dergisi*, 22(3), 248-256.
- Keleş, R., Hamamcı, C. (2005). *Çevre politikası*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Krasilshchikov, O. (2011). Talent recognition and development: elaborating on a principle model. *International Journal of Developmental Sport Management*, 1(1), 1-11.
- Krasilshchikov, O. (2013). *Talent identification and developmen: Comenianaee, the principle model*. Acta Facultatis Educationis Physicae Universitatis 53(1).
- Lloyd, RS., Oliver, JL. (2012). The youth physical development Model : A New Approach to Long-Term Athletic Development. *Strength and Conditioning Journal*. 34(3). 61 72.
- Lidor, R., Côté, jean & Hackfort, D. (2009). ISSP position stand: To test or not to test? The use of physical skill tests in talent detection and in early phases of sport development. *International journal of sport and exercise psychology*, 7(2), 131-146.
- Maffulli, N. (1996). Children in sport: Towards the year 2000. *Sports Exercise and Injury*, 2(3), 109-110.
- Martindale, R. J.,&Collins, D., Daubney, J. (2005). Talent development: *A guide for practice and research within sport*. *Quest*, 57(4), 353-375.
- Maughan, R. J. &Ed.. (2009). The Olympic textbook of science in sport (Vol. 15). John Wiley & Sons.Hong Kong
- Maynard, I. W., Smith, M. J.,&Warwick-Evans, L. (1995). The effects of a cognitive intervention strategy on competitive state anxiety and performance in semiprofessional soccer players. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 17(4), 428-446.

- Mızrak, O., Biricik, Y. S., & Belli, E.(2017). Yetiştirme yurdunda kalan lise düzeyinde öğrencilerin spora yönelik tutumlarının incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(2), 56- 67.
- Morris, T. (2000). Psychological characteristics and talent identification in soccer. *Journal of sports sciences*, 18(9), 715-726.
- Muratlı, S, Kalyoncu, O., Şahin, G. (2007). *Antrenman ve müsabaka*. İstanbul: Ladin Matbaası.
- Muratlı, S. (1997). *Çocuk ve spor*. 2. baskı. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Muratlı, S. (1997). *Çocuk ve spor*. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Muratlı, S. (2003). *Çocuk ve spor antrenman bilimi yaklaşımıyla*. Ankara: Nobel Basımevi,
- Musch, J.,&Grondin, S. (2001). Unequal competition as an impediment to personal development: A review of the relative age effect in sport. *Developmental review*, 21(2), 147-167.
- Newin, J, Bloom, G. A.,&Loughead, T. M. (2008). Youth ice hockey coaches' perceptions of a team-building intervention program. *The Sport Psychologist*, 22(1), 54-72.
- Onywera, V. O, Scott, R. A, Boit, M. K.,&Pitsiladis, Y. P. (2006). Demographic characteristics of elite Kenyan endurance runners. *Journal of sports sciences*, 24(4), 415-422.
- Özal, M., Gökdemir, K.,&Arslan, C., Orhan, S. (2003). Güreş eğitim merkezlerine yetenekli sporcu seçme sınavlarına uygulanan testlere ilişkin bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Dergisi*. 8(2). 20.
- Özbaydar, S. (1983). *İnsan davranışlarının sınırları ve spor Psikolojisi*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Özer, D. S., Özer, K. (2016). 2-6 Yaş döneminde-ilkokul ve ergenlik döneminde motor gelişim. *DS Özer K. Özer (Editörler), Çocuklarda motor gelişim (9. Baskı, ss. 122–177)*. Ankara: Nobel Yayın.

- Pekel, H. A. (2007). *Atletizmde yetenek aramasına bağlı olarak 10-12 yaş grubu çocuklarda bazı değişkenler üzerinde normatif çalışma*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Yayınlanmamış doktora tezi
- Philippe, R. A., Seiler, R. (2006). Closeness, co-orientation and complementarity in coach–athlete relationships: What male swimmers say about their male coaches. *Psychology of sport and exercise*, 7(2), 159-171.
- Prokop, L. (1976). *Einführung in die Sportmedizin: für Ärzte, Sportler und Übungsleiter*. G. Fischer.
- Pulakos, E. D., Arad, S., Donovan, M. A., & Plamondon, K. E. (2000). Adaptability in the workplace: development of a taxonomy of adaptive performance. *Journal of applied psychology*, 85(4), 612.
- Püsküllüoğlu, A. (1995). *Türkçe Sözlük*, İstanbul Yapı Kredi Yayınları.
- Pyne, D. B., Gardner, A. S., Sheehan, K., & Hopkins, W. G. (2006). Positional differences in fitness and anthropometric characteristics in Australian football. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 9(1-2), 143-150.
- Salar, B., Hekim, M., & Tokgöz, M. (2012). 15-18 yaş grubu takım ve ferdi spor yapan bireylerin duygusal durumlarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (6), 123-135.
- Sevimli, D. (2015). Sporda yetenek gelişiminin yönetim süreci. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(1), 1-9.
- Sevimli, E. (2009). *Matematik öğretmen adaylarının belirli integral konusundaki temsil tercihlerinin uzamsal yetenek ve akademik başarı bağlamında incelenmesi*. Marmara Üniversitesi: Doktora tezi.
- Simonton, D. K. (2000). Creativity: Cognitive, personal, developmental, and social aspects. *American psychologist*, 55(1), 151.
- Slater, A., Tiggemann, M. (2010). "Uncool to do sport": A focus group study of adolescent girls' reasons for withdrawing from physical activity. *Psychology of sport and exercise*, 11(6), 619-626.

- Smoll, F. L., Smith, R. E., Barnett, N. P., & Everett, J. J. (1993). Enhancement of children's self-esteem through social support training for youth sport coaches. *Journal of applied psychology*, 78(4), 602.
- Starkes, J. (2000). The road to expertise: Is practice the only determinant?. *International journal of sport psychology*.
- Stirli, R. E., Smoll, F. L. (2002). *Youth sports as a behavior setting for psychosocial interventions*. Washington: Psybook.
- Stirling, A. E., Kerr, G. A. (2009). Abused athletes' perceptions of the coach-athlete relationship. *Sport in Society*, 12(2), 227-239.
- Sunay, H. (1997). Gençlik ve spor genel müdürlüğünün uyguladığı antrenör Eğitimi Programlarının Değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(4), 44-60.
- Sunay, H. (2013). Coaching practises of first and second league women-men volleyball coaches in Turkey. *Life Sciences Journal*, 10(7), 556-561.
- Sunay, H., Seda Saracaloğlu, A. (2003). Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelen unsurlar. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 43-48.
- Şenduran, F. (2008). *Sporcu olan ve sporcu olmayan ortaöğretim öğrencilerinin uyum becerileri*. Bolu 10. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. Sözel Bildiriler Kitabı.
- Tranckle, P., Cushion, C. J. (2006). Rethinking giftedness and talent in sport. *Quest*, 58(2), 265-282.
- Tsitskari, E., Tzetzis, G., & Konsoulas, D. (2017). Perceived service quality and loyalty of fitness centers' customers: Segmenting members through their exercise motives. *Services Marketing Quarterly*, 38(4), 253-268.
- Vaeyens, R., Lenoir, M., Williams, A. M., Philippaerts, R. M. (2008). Talent identification and development programmes in sport. *Sports medicine*, 38(9), 703-714.

- Vaeyens, R., Philippaerts, R. M., Malina, R. M. (2005). The relative age effect in soccer: A match-related perspective. *Journal of sports sciences*, 23(7), 747-756.
- Vallerand, R. J., Losier, G. F. (1999). An integrative analysis of intrinsic and extrinsic motivation in sport. *Journal of applied sport psychology*, 11(1), 142-169.
- Vandendriessche, J. B., Vaeyens, R., Vandorpe, B., Lenoir, M., Lefevre, J., & Philippaerts, R. M. (2012). Biological maturation, morphology, fitness, and motor coordination as part of a selection strategy in the search for international youth soccer players (age 15–16 years). *Journal of sports sciences*, 30(15), 1695-1703.
- Vieira, E. R. M. & Ferreira, J. J. (2018). Strategic framework of fitness clubs based on quality dimensions: the blue ocean strategy approach. *Total Quality Management & Business Excellence*, 29(13-14), 1648-1667.
- Weiss, M. R. & Williams, L. (2004). *The why of youth sport involvement: A developmental perspective on motivational processes*. Washington: A lifespan perspective.
- Williams, A. M. & Reilly, T. (2000). Talent identification and development in soccer. *Journal of sports sciences*, 18(9), 657-667.
- Yıldız, K., Sipahioğlu, Ş., Yılmaz, Mehmet. (2005). *Çevre bilimi ve eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim Yayıncılık.
- Yılmaz, M. O., Bozkurt, S. (2017). Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin ilkököl öğrencilerinin motorik özelliklerinin gelişimine etkisi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 43-50.
- Yunus, B. & Ağaoğlu, S. A. (2021) Sportif Yetenek Geliştirme Ortamı Ölçeği Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 284-304.

EK-A: Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 25.04.2022-8441

	<p style="text-align: center;">T.C. VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERİ YAYIN ETİK KURUL BAŞKANLIĞI</p> <p style="text-align: center;">ETİK KURUL KARARLARI</p>
TOPLANTI TARİHİ: 07.04.2022	Sayfa: 01/05
OTURUM SAYISI: 2022/08	
TOPLANTIDA ALINAN KARAR SAYISI:05	

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Yayın Etik Kurulu'nun 07/04/2022 tarihinde saat 14.00' da zoom üzerinden Prof. Dr. Orhan DENİZ başkanlığında online yapmış olduğu toplantıda aşağıdaki karar/kararları almıştır:

KARAR NO 2022/08-01. Danışmanlığını, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Mehmet Bülent ASMA'nın yaptığı, yüksek lisans öğrencisi Fadıl AYDIN'a ait "15-18 Yaş Sporcularda Yetenek Gelişimini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi" adlı tez çalışmasında kullanılacak olan anket ve ölçekler incelenmiş olup, söz konusu araçların ilgili kişilere uygulanmasında Sosyal ve Beşeri Etik Kuralları ve İlkeleri çerçevesinde herhangi bir sakınca olmadığına toplantıya katılan üyelerin oy birliğiyle karar verilmiştir.

	BAŞKAN Prof. Dr. Orhan DENİZ Edebiyat Fakültesi	
ÜYE Prof. Dr. Mehmet Şirin ÇIKAR İlahiyat Fakültesi	ÜYE Prof. Dr. Zihni MEREY Eğitim Fakültesi	ÜYE Prof. Dr. Zafer KANBEROĞLU İktisadi ve İd. Bil. Fakültesi
ÜYE Prof. Dr. Gülsen BAŞ Edebiyat Fakültesi	ÜYE Prof. Dr. Mehmet KARATAŞ Eğitim Fakültesi	ÜYE Prof. Dr. Muhammet Cevat YILDIRIM Eğitim Fakültesi

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-B: Etik Beyanı

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

20/07/2022

Fadıl AYDİN

EK-B: Orjinallik Raporu

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

20/07/2022

Tez Başlığı / Konusu:

“15-18 Yaş Sporcularda Yetenek Gelişimini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi.”

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 35 sayfalık kısmına ilişkin 20/07/2022 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından **TURNİTİN** intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı **%11** (yüzde 11) dir.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

20/07/2022
Fadıl AYDİN

Adı Soyadı : Fadıl AYDİN
Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Bilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı
Statüsü : Y. Lisans Doktora

DANIŞMAN

Dr. Öğrt. Üyesi Bülent ASMA
20/07/2022

ENSTİTÜ ONAYI

UYGUNDUR
...../...../20.....

Cesim ALADAĞ
Enstitü Sekreteri